

[Kristen Østergaard]

Folketinget har nu vedtaget at meddele orlov til fru Ebba Strange og at indkalde stedfortræderen.

Som ordfører for udvalget til valgs prøvelse skal jeg herefter tillade mig at gøre indstilling om, at den pågældende stedfortræder godkendes som midlertidigt medlem af folketinget.

Fru *Ebba Strange* er valgt i Århus amtskreds, og i anledning af hendes orlov indkaldes 1. stedfortræder for socialistisk folkeparti i denne amtskreds, cand. mag. *Aage Frandsen*.

Udvalget til valgs prøvelse har behandlet denne sag, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling.

Cand. mag *Aage Frandsen* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 28. februar 1979.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 97 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til finansministeren:

Forespørgsel [om Danmarks økonomiske situation] af Glensgård (FP) og Askjær Jørgensen (FP).

(Forespørgsel nr. XX. Anmeldt 14/2 79).

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Spørgsmål til ministrene:

1) Til *socialministeren* af:

Jørgen Junior (FP):

»Finder ministeren det acceptabelt, at socialforvaltningen i Nakskov tilsidesætter bistandsloven og har udbetalt 1.400 kr. til hver af de 125 ulovligt strejkende arbejdere på Nakskov Skibsværft, blot fordi de strejker ulovligt, og uden at undersøge, hvorvidt de er i en trangssituation eller ej?«

(Spm. nr. 634).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge Lolland-Falsters Folketidende har bistandskontoret i Nakskov udbetalt 1.400 kr. til hver af 125 ulovligt strejkende arbejdere på Nakskov Skibsværft.

Socialforvaltningen har endog meget emsigt udført opsøgende arbejde og indrykket annoncer om, at de ulovligt strejkende arbejdere blot skulle møde frem. Derefter har socialinspektøren udtrykt sin utilfredshed med bistandslovens bestemmelser om transbestemt hjælp og har ladet udbetale et enhedsbeløb på 1.400 kr. til hver af de ulovligt strejkende arbejdere. Disse 1.400 kr. skal ifølge Lolland-Falsters Folketidende tilbagebetales over en 7 måneder lang periode.

Taget i betragtning, at et muligt lovindgreb eller en mulig aftale på arbejdsmarkedet i løbet af kort tid kan risikere at medføre en mængde ulovlige arbejdsnedlæggelser, som det må være i alle ansvarliges interesse at undgå, virker det ganske uacceptabelt, at en socialforvaltning i den grad understøtter en ulovlig aktion og ligefrem annoncerer efter klienter. Ud over det moralsk forkastelige heri er det efter spørgerens opfattelse helt uacceptabelt, at den af folketinget vedtagne bistandslovgivnings bærende princip om hjælp efter behov tilsidesættes af en socialforvaltning.

Det kan ikke være en egensindig socialinspektørs opgave at administrere bistandsloven efter forgodtbefindende og udbetale de midler, der er betroet ham, til alle, blot fordi de deltager i en ulovlig strejke, uden at tage hensyn til, om de er i en trangssituation eller ej.

Socialministeren (Erling Jensen):

Hr. Jørgen Junior har spurgt mig, om jeg finder det acceptabelt, at socialforvaltningen i Nakskov, som hr. Jørgen Junior udtrykker det, tilsidesætter bistandsloven og har udbetalt

[Socialministeren]

talt 1.400 kr. til hver af de 125 ulovligt strejkende arbejdere på Nakskov Skibsværft, »blot fordi«, som igen udtrykt af hr. Jørgen Junior, »de strejker ulovligt, og uden at undersøge, hvorvidt de er i en trangssituation eller ej«.

Efter bistandsloven er en person, der har mistet sine indtægter på grund af ændringer i sine forhold, berettiget til hjælp til eget og familiens underhold m.v. enten som forbigående hjælp efter § 37 eller som varig hjælp efter § 43, afhængigt af, om behovssituationen skønnes at være af begrænset varighed. Da en kollektiv arbejdsstrid er en situation af begrænset varighed, må hjælpen udmåles efter reglerne for forbigående hjælp i § 37. Bedømmelsen af, om ansøgeren opfylder de almindelige betingelser for at modtage hjælp, må ske konkret, og også selve udmålingen af hjælpen må ske individuelt under hensyn til pågældendes hidtidige levevilkår og til eventuelle indtægter. Når der ydes hjælp under en kollektiv arbejdsstrid, stilles der normalt i medfør af bistandslovens § 26, stk. 1, nr. 2, krav om tilbagebetaling, medmindre der i det enkelte tilfælde foreligger helt specielle vanskeligheder for ansøgeren.

Efter hvad der på nuværende tidspunkt foreligger oplyst for mig, har der i Nakskov i forbindelse med den nævnte strejke på byens skibsværft i en række tilfælde været ydet forbigående hjælp til de strejkende med tilbagebetalingspligt. Det skulle dog kun dreje sig om en del af de strejkende, som efter et orienterende møde med forvaltningen fik udbetalt hjælp efter en vurdering af indtægtsbortfaldet i strejkeperioden.

På grund af antallet af ansøgere blev skønnet over pågældendes behov i første omgang foretaget på grundlag af den bortfaldne indtægt, men i visse tilfælde blev der efter pågældendes egne oplysninger om behovet ydet mindre beløb.

Socialministeriet har bedt det sociale udvalg om en skriftlig redegørelse, men intet tyder på, at bistandslovens regler, efter hvad der er oplyst for mig på nuværende tidspunkt, er tilsidesat, selv om social- og sundhedsforvaltningen på grund af det store antal ansøgere har været nødt til at give sagerne en ret summarisk behandling.

Jørgen Junior (FP):

Det er naturligvis helt acceptabelt, at ministeren har bedt om en redegørelse og også har sværet ved at svare, inden han har fået denne redegørelse. Mine oplysninger stammer væsentligst fra de dagblade, der udkommer i området, hvor Lolland-Falsters Folketidende bl. a. i en overskrift skriver: »Bistandsloven ud af funktion i Nakskov«, og derefter refererer socialinspektør Flemming Petersen, som udtaler, at skønmæssige økonomiske ydelser burde forbydes ved lov. Det har han naturligvis lov til at mene, men helt således som socialministeren også redegjorde for her fra talerstolen, står der jo i loven, at bedømmelsen må ske konkret og udmålingen individuelt, og jeg må mene, at de oplysninger, der fremkom i pressen om, at 125 mennesker ikke individuelt og ikke efter en konkret bedømmelse har fået udbetalt hver 1.400 kr., tilsiger, at det, man skriver i aviserne, er korrekt, nemlig at bistandsloven er sat ud af funktion i Nakskov. Det synes jeg ville være meget uheldigt, taget i betragtning at vi nu risikerer, at der kommer flere ulovlige arbejdsnedlæggelser; ingen kan ønske det, men den nuværende situation tilsiger, at det ikke er en fuldstændig fjern mulighed.

Ud fra det synspunkt vil jeg finde det betryggende, hvis socialministeren, når han har modtaget redegørelsen, såfremt han finder, at der på ringeste vis har været tale om, at man ikke har fulgt bistandsloven, da udtaler sin stærke fordømmelse heraf. Da der skal udtrykkes et spørgsmål, kan jeg spørge, om det også er ministerens mening, at han har i sinde at slå hårdt ned, hvis man har tilladt sig at ændre i ikke kun bistandslovens ånd, men også i dens bogstav, således som det er fremgået af pressereferaterne.

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg kan bekræfte over for hr. Jørgen Junior, at det er min hensigt at behandle en sådan redegørelse korrekt, som det er min embedspligt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til *undervisningsministeren* af:

Burgdorf (KF):

»Vil ministeren sørge for, at der også i fremtiden kan holdes juleafslutning for skoler i kirker i undervisningstiden?«

[Burgdorf]

(Spm. nr. 614).

Skriftlig begrundelse.

Fra gammel tid er der mange steder tradition for, at skolens juleafslutning holdes i kirken. En besvarelse fra undervisningsministeriet bruges i denne tid i forskellige skolenævne til at forbyde en fortsættelse af denne tradition. Undervisningsministeriets besvarelse hæfter sig – efter min mening uden grund – ensidigt ved en besvarelse fra en præst, der ganske naturligt påberåber sig sin frihed til at prædike. Men efter den form og det indhold, en juleafslutning har, kan man ikke tillægge dette svar den betydning, som ministeriet og enkelte skolenævne på grundlag af ministeriets skrivelse har gjort. Jeg vil derfor bede ministeren give udtryk for, at der fortsat kan holdes skolejuleafslutninger i kirker som hidtil, og at ministeriets skrivelse ikke kan bruges til at aflyse disse afslutninger.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

I anledning af hr. Burgdorfs spørgsmål skal jeg oplyse, at jeg i går skriftligt har besvaret et lignende spørgsmål fra hr. Chr. Christensen, og jeg kan henholde mig til dette svar, som har følgende indhold:

Lad mig indledningsvis slå fast, at undervisningsministeriet ikke har forbudt eller agter at forbyde, at en skole lader sin juleafslutning finde sted i kirken. Det må den enkelte skole i samråd med skolenævnet bestemme. Det kan ministeriet ikke blande sig i.

Derimod har ministeriet i en enkelt konkret sag, der blev forelagt ministeriet, udtalt, at en bestemt form for juleafslutning ikke var forenelig med folkeskoleloven. Om baggrunden for denne konkrete afgørelse kan jeg oplyse følgende:

Efter bestemmelserne i folkeskolelovens §§ 2 og 5 samt lovforslagsbemærkningerne til disse bestemmelser må folkeskolen ikke søge at påvirke børnene til bestemte livsanskuelser, og kristendomsundervisningen, der skal være kundskabsmeddelende, må ikke antage karakter af forkyndelse eller bevidst påvirkning af børnene.

På denne baggrund har et skolenævn spurgt undervisningsministeriet, om det er foreneligt med de nævnte bestemmelser i folkeskoleloven, at den pågældende skole hol-

der juleafslutning i kirken i skoletiden. Ministeriet spurgte tilbage om denne juleafslutnings nærmere indhold, og det oplystes, at juleafslutningen havde karakter af en egentlig gudstjeneste indeholdende en prædiken ved sognepræsten. Herefter fandt ministeriet, at denne bestemte juleafslutning ikke var i overensstemmelse med de omtalte lovbestemmelser; en prædiken er jo pr. definition forkyndelse.

Afgørelsen er en helt konkret afgørelse, og der ligger ikke heri en generel stillingtagen til juleafslutninger i kirken. I mange tilfælde bliver skolernes juleafslutning i kirken utvivlsomt tilrettelagt eller vil kunne tilrettelægges på en sådan måde, at man ikke kommer i uoverensstemmelse med de nævnte lovbestemmelser, f. eks. i de tilfælde, hvor juleafslutningen er tilrettelagt som beskrevet i den skriftlige begrundelse for spørgsmålet, dvs. omfattende julesalmer, oplæsning af juleevangeliet samt eventuelt fremførelse af julespil. Hvis man lokalt ønsker at give skolens juleafslutning karakter af en egentlig gudstjeneste, vil dette selvsagt også kunne gennemføres, når blot gudstjenesten afholdes uden for den egentlige skoletid.

Lad mig til sidst tilføje, at elevernes deltagelse i en juleafslutning i kirken altid må være frivillig.

Burgdorf (KF):

Jeg takker ministeren for svaret, som jeg egentlig er vældig tilfreds med, fordi jeg forstår, at der nu er givet grønt lys for, at man fortsat kan holde disse juleafslutninger. Jeg vil gerne spørge ministeren, om hun er vidende om, at dette cirkulære, som var tænkt som et engangsforetagende, cirkulerer rundt omkring i skolenævne i Danmark og bliver brugt generelt. Jeg er enig med ministeren i, at juleafslutninger ikke skal være led i en forkyndelse – sådan er kristendomsundervisningen jo heller ikke anlagt – men jeg føler, det må være forkert, hvis børnene i den danske folkeskole, som får kristendomsundervisning, og som for en stor dels vedkommende er barnedøbt i den danske folkekirke, ikke skal have mulighed for i hvert fald én gang om året at få undervisning og indblik i, hvordan folkekirken fungerer, selv om det sker ved et besøg i kirken før juleafslutningen.

[Burgdorf]

Jeg takker for svaret, men har altså det enkelte spørgsmål til ministeren.

Chr. Christensen (KrF):

Da ministeren anvendte sit svar til mig som svar til hr. Burgdorf, finder jeg det rigtigt, at også jeg lige kommer med en kommentar til spørgsmålet.

Først vil jeg sige tak for svaret, som jeg fortolker sådan, at det er slået klart fast, at ministeriet ikke agter at forbyde skolerne at lægge en del af juleafslutningen i kirken, sådan at der kan være salmesang, oplæsning af juleevangeliet og eventuelt julespil. I denne henseende takker jeg for svaret.

Men der står tilbage et spørgsmål, som jeg synes bør afklares. I grundloven står der i § 4, at den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og som sådan understøttes af staten. Når juleevangeliet bliver læst op i kirken, eventuelt af præsten, er det vel naturligt, at den efterfølgende, lad os så kalde det juletale eller juleprædiken bliver en forklaring af den tekst, man har læst op.

Jeg vil gerne spørge, om ministeren finder dette i strid med bestemmelserne i folkeskoleloven om undervisningen i kristendoms-kundskab.

Endvidere vil jeg gerne spørge, hvordan man i praksis vil forholde sig, hvis præsten i kirken medvirker ved oplæsningen af juleevangeliet, men ministeriet nægter ham lov til at udlægge teksten. Kan man forhindre noget sådant?

Det sidste, jeg vil sige, er, at jeg finder det ganske ejendommeligt, om man fra statens side vil blande sig i, hvordan en lokal befolkning vil have sin kulturudfoldelse, altså om staten vil forhindre den bestemte form for juleafslutning, som et skolenævn og en skolekommission er enige om. Finder ministeren det rigtigt?

Poulsaard (FP):

Jeg synes, hr. Burgdorf fortjener stor tak for, at han har rejst dette spørgsmål. Vi har før været inde på spørgsmål af lignende karakter – jeg tænker på, at vi har haft debat om, hvorvidt fadervor var indoktrinering i skolen – og det er jo en fantastisk situation, når staten bekender sig til den evangelisk-lutherske tro.

Jeg lyttede selvsagt med interesse til ministerens svar og noterede mig – det er muligt, jeg har hørt forkert, men så får ministeren jo anledning til at korrigere mig – at ministeren sagde, det var i orden med julegudstjeneste, bare det ikke foregik i den egentlige skoletid. Ministeren ryster på hovedet. All right, jeg er glad ved at få ryddet den misforståelse af vejen, men sådan opfattede jeg det altså.

Hr. Chr. Christensen har været inde på det spørgsmål, at det opsøgende teater har så travlt med at tage ud og indoktrinere skolebørnene, så det batter noget, og det foregår jo i skoletiden. Men ministeren sagde her – nu hørte jeg vel ikke forkert igen? – at præsten ikke måtte forkynde. Jeg forstår ingenting. Hvad har vi præsterne til, hvis ikke det netop er for at forkynde? Børn kommer netop i kirken ved juletid for at få forkyndt evangeliet, så jeg håber sandelig – og det er mit spørgsmål til ministeren – at det i hvert fald var en fortalelse, og at præsten altså selvfølgelig har lov til at forkynde juleevangeliet.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Burgdorf spurgte mig, om jeg var klar over, at cirkulæret blev anvendt rundt om i skolerne. Efter hvad der er oplyst for mig, er der ikke tale om noget cirkulære. Jeg tror, det, hr. Burgdorf hentyder til, er en konkret afgørelse i en konkret sag, og det er klart, at den skal anvendes på den og ikke i alle mulige andre sager, den ikke passer til; det var også det, jeg gav udtryk for i mit første indlæg.

Hr. Chr. Christensen rejste en række spørgsmål. Han spurgte, om det nu klart var slået fast, at ministeriet ikke agtede at forbyde juleafslutninger i kirken. Hertil kan jeg svare, at det agter ministeriet ikke at gøre; det tror jeg også fremgik af mit svar til hr. Chr. Christensen i går.

Så stillede hr. Chr. Christensen spørgsmål om at tale ved sådanne afslutninger. Det er klart, at præsten kan medvirke ved disse juleafslutninger. Han kan oplæse juleevangeliet og medvirke på anden vis, og det er da givet, at præsten også vil kunne tale, vil kunne sige nogle ting til eleverne, men det må skelnes fra en prædiken med et forkyndende indhold, som falder uden for disse rammer. Man har intet ønske om at indskrænke den

[Undervisningsministeren]

frihed, der hidtil har været. Jeg tror, det, der her er lagt op til, dækker den form for juleafslutninger, der hidtil i vidt omfang har fundet sted, og som jeg synes det er ønskeligt at skabe frihed for fortsat kan finde sted i kirkerne, når skolerne ønsker det. Jeg tror, vi med den formulering dækker det, som rent faktisk i denne forbindelse rører sig ude omkring.

Så spurgte hr. Chr. Christensen, om vi ikke ønskede den lokale indflydelse, om staten ville forhindre præstens medvirken. Jeg har givet udtryk for, at vi ikke ønskede at forhindre præstens medvirken. Vi ønsker den lokale indflydelse, det er netop derfor, at disse sager er lokale sager, som kun kommer ind til ministeriet til afgørelse, hvor der opstår uenighed lokalt, sådan som den konkrete sag, jeg har omtalt et par gange her, netop kom det. Men det er og bør være en lokal afgørelse.

Hr. Poulsgaard spurgte, om juleafslutningen ikke måtte foregå i skoletiden. Jo, juleafslutningen må foregå i skoletiden, sådan som jeg beskrev det. Ønsker man derimod som juleafslutning at have en egentlig gudstjeneste, kan dette også glimrende lade sig gøre, blot den ligger uden for den egentlige skoletid. Men der er ingen, der vil forhindre en skole i at lave en egentlig, fuldt udbygget gudstjeneste som juleafslutning; den skal altså blot lige forskydes i forhold til den egentlige skoletid. Den anden form for juleafslutning kan derimod finde sted inden for skoletiden.

Burgdorf (KF):

Jeg er blevet klar over, at ministeren ikke mener, der er et cirkulære. Det er der måske heller ikke, men den svarskrivelse, som ministeriet har sendt de pågældende skolemynigheder i den omtalte konkrete sag, er jeg alvorligt bange for netop cirkulerer i forkerte hænder og bliver brugt som motivering for, at man kan forbyde den slags sammenkomster.

Jeg vil gerne spørge ministeren endnu en gang: hvis den slags ting sker og kommer ministeren for øre, vil ministeren så foranledige, at det ikke kommer videre, men kun bliver brugt i denne ene konkrete sag?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg kan over for det problem, hr. Burgdorf rejser her, sige, at det er heldigt, vi nu kun skriver februar, for det vil sige, der er 8-9 måneder til, at der skal tages stilling ude omkring lokalt. Det vil sige, vi har god tid til at få information ud. Jeg har en stærk fornemmelse af, at der er visse dele af dagspressen, der vil skrive om alle disse spørgsmål - det har jo allerede vakt en vis opsigt i dagspressen - og dette vil jo være en glimrende lejlighed til at få den rigtige information ud til dem, den vedrører.

Hermed sluttede spørgsmålet.

3) Til statsministeren af:

Niels Helveg Petersen (RV):

»Er regeringen indstillet på at gennemføre en pligt for politiske partier, der modtager offentlige tilskud fra EF-Parlamentet, til årligt at offentliggøre regnskab for tilskuddenes størrelse og anvendelse?«

(Spm. nr. 597).

Skriftlig begrundelse.

Tilskud fra EF-Parlamentet til danske politiske partier er offentlige tilskud. Det er derfor rimeligt, at offentligheden får kendskab til tilskuddenes størrelse og anvendelse.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Spørgsmålet drejer sig om kontrol med de penge, der stilles til rådighed af EF til politisk arbejde. Jeg kan dertil sige, at det er en naturlig ting, at offentligheden ønsker kontrol med de beløb, som Europa-Parlamentet udbetaler til de politiske partier, netop fordi disse jo har til formål at støtte en information forud for det direkte valg.

Reglerne for kontrol med anvendelse af EF-midler findes i en række EF-forskrifter. Tilskud til oplysningsarbejdet forud for det direkte valg udbetales efter reglerne i den såkaldte EF-finansordning af 21. december 1977. Denne finansordning foreskriver den nærmere fremgangsmåde og kontrolforanstaltningerne med anvisning af betalinger over budgettets bevillinger. Det er altså Europa-Parlamentets ansvar at påse, at bevillingerne anvendes i overensstemmelse med deres formål. Endvidere er det Parlamentets præsidium, der har fastlagt retningslinjerne

[Statsministeren]

for de politiske gruppers anvendelse af og regnskab for de midler, der stilles til rådighed. Den interne bevillingskontrol i Parlamentet er undergivet revision fra EFs revisionsret, og revisionsretten udfører dette hverv fuldkommen uafhængigt og i fællesskabets almene interesse.

Endelig kan jeg sige, at revisionsretten efter hvert regnskabsårs udløb udarbejder en årsberetning, der indeholder revisionsrettens bemærkninger til de reviderede regnskaber. Årsberetningen tjener også som grundlag for Ministerrådets og Parlamentets godkendelse af Kommissionens budget; den offentliggøres i De europæiske Fællesskabers Tidende. Vi må derfor gå ud fra, at disse foranstaltninger fungerer tilfredsstillende.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg kan ikke rigtig takke statsministeren for et imødekommende svar på det, som er mit egentlige anliggende i denne sag.

Europa-Parlamentet stiller i foråret 1979 under konto 1001 og konto 3706 i alt i underkanten af 12 mill. regningsenheder, dvs. ca. 82 mill. kr., til rådighed for oplysning forud for de direkte valg; det er et lidt større beløb end forrige år. Jeg er ganske på det rene med, at der for disse beløbs vedkommende findes kontrolregler inden for Europa-Parlamentets egne rammer, men disse kontrolregler for beløbenes anvendelse sikrer ikke, at den danske offentlighed og befolkning har kendskab til, hvor meget enkelte partier får stillet til rådighed fra EF-Parlamentet; allerhøjest vil man til sin tid af EF-Parlamentets budgetter kunne se, at der til den og den gruppe i Parlamentet har været stillet så og så meget til rådighed, men nogen egentlig offentlighed omkring midlernes størrelse og deres anvendelse i Danmark vil ikke foreligge, og det er baggrunden for, at jeg har stillet dette spørgsmål. Der er her tale om offentlige midler, som stilles til rådighed i sidste instans af danske skatteydere for danske politiske partier, og det er derfor rimeligt, at der bliver offentliggørelse i Danmark.

Om man kan foreskrive en egentlig pligt, som jeg har spurgt om det i spørgsmålet, er vel tvivlsomt, og jeg vil derfor gerne stille et tillægsspørgsmål til statsministeren: vil han være indstillet på at søge en aftale mellem

danske politiske partier om en procedure for offentliggørelse af, hvor store midler der stilles til rådighed? Når det tages i betragtning, at der til danske politiske partier vel tilflyder fra EF-Parlamentet noget i retning af 1½-2 mill. kr. om året – beløbets størrelse er ukendt – vil det også være rimeligt, at der mellem partierne træffes en aftale om offentliggørelse af, hvor store midler der er modtaget, og hvorledes midlerne er anvendt.

Knud Lind (FP):

Uagtet der findes kontrolregler og revisionsberetninger, som kommer i EF-Tidende, vil jeg spørge ministeren, om ministeren vil lade foretage en undersøgelse af alle former for offentlige tilskud til politiske partier og offentliggøre samtlige regnskaber. Man kunne gå så vidt som til at spørge, om det ikke også vil være rigtigt, at regnskaber f. eks. om LOs støtte til Aktuelt og socialdemokratiet bliver offentliggjort.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Til hr. Niels Helveg Petersen må jeg sige, at jeg mener, mit svar er et svar, som ganske tydeligt fortæller, hvilke kontrolmuligheder der er over for de penge, der stilles til rådighed bl. a. for oplysningskampagnen forud for det forestående direkte valg.

Når hr. Niels Helveg Petersen siger, at offentligheden ikke har kendskab til det, må jeg sige, at offentligheden kan få kendskab til det, og jeg mener rent faktisk, at de ting, der er bygget op, kontrol og revision, revisionsrettens virksomhed og offentliggørelse af revisionsrettens årsberetning, gør, at jeg mener, der er den kontrol, der er behov for.

Så stiller hr. Niels Helveg Petersen mig det spørgsmål, om jeg vil tage initiativ til, at der mellem danske partier tilvejebringes en aftale om en bestemt procedure for kontrol. Jeg vil sige, at det kan da godt være, det er en meget god idé, men jeg synes, at partierne i tinget, hvis der er stemning for det, selv kan tage den sag op. Jeg mener ikke umiddelbart, at det er et egentligt regeringsanliggende. Det er da muligt, at man både skal gå med livrem og seler, og hvis man skønner det i partierne, er det da helt i orden.

Hr. Knud Lind rejste nogle spørgsmål, som ikke kommer denne sag ved. Der er al den offentlighed, der kan ønskes, om det,

[Statsministeren]

som hr. Knud Lind omtalte, men jeg skal ikke gå nærmere ind på det. Hvis ikke der var den offentlighed, kunne hr. Knud Lind slet ikke fortælle, hvor mange penge der bruges til det ene og det andet formål.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg opfatter ikke dette spørgsmål først og fremmest som et kontrolspørgsmål, men som et spørgsmål om offentlighedens indsigt. Det eneste, jeg ved, og det eneste, nogen kan vide, om, hvad EF stiller til rådighed for politiske partier, er, at der står et tal i EFs budget for 1979 på disse 80-82 mill. kr. Hvordan de anvendes, fremgår ikke af budgettet.

Jeg er derimod glad for den sidste del af statsministerens svar. Jeg fornemmede, at statsministeren åbnede op for, at det kunne være en god idé, at der mellem politiske partier blev indgået en sådan aftale. Når statsministeren anser det for at være en god idé og han samtidig er formand for landets største parti, er der måske en mulighed for, at man ved en frivillig aftale kan nå frem til offentliggørelse af de midler, der kommer. Jeg synes ikke, det er ligegyldigt, om offentligheden har kendskab til disse ting. Det er midler, der kommer til os udefra. Vi betaler dem ganske vist selv, men det er af væsentlig betydning for debatten om de europæiske anliggender, at der er fuld offentlighed om og gennemsigtighed i disse anliggender.

Jeg vil tage statsministerens sidste ord til mig og på den baggrund undersøge, om det skulle være muligt at opnå en aftale mellem partierne om at følge en fremgangsmåde som den, der her er skitseret.

Mølgaard (DR):

Nu er forholdet vel det, at blandt de EF-midler, der placeres i EF-valgkampen, som forestår, er det kun mindstedelen, der er partitilskud fra Europa-Parlamentet, men det gør naturligvis ikke sagens principielle aspekter uvæsentlige, og jeg er da helt enig med spørgeren i det ønskelige i en indsigt i EF-Parlamentsmidlernes anvendelse.

Men som et sidespring til spørgsmålet om Parlamentsmidlerne vil jeg godt rejse spørgsmålet om EF-Kommissionens informationsmidler. Det er jo sådan, at størsteparten af de EF-midler, der plantes i EF-valgkampen her i landet, plantes fra Kommissionen, og

der foreligger ingen budgetter, der foreligger ingen oplysninger om, hvor mange penge man råder over i Kommissionens informationskontor her.

Jeg vil da gerne spørge statsministeren, om han ikke finder, at den danske offentlighed har et ubetinget krav på oplysning om, hvor mange EF-midler der plantes i EF-valgkampen her i landet, og om statsministeren ikke som medlem af Det europæiske Råd vil arbejde for, at Kommissionen giver den danske offentlighed oplysning desangående.

Anden næstformand (Karlskov-Jensen):

Jeg må gøre opmærksom på, at der i henhold til forretningsordenen kun kan stilles spørgsmål i forbindelse med svaret på det oprindeligt stillede spørgsmål.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg skal kun for en ordens skyld understrege, at jeg er enig med hr. Niels Helveg Petersen i, at det, det drejer sig om, er, at der er fuld offentlighed om anvendelsen af offentlige midler, også når det gælder midler til den virksomhed, som spørgsmålet simpelt hen drejer sig om. Jeg har peget på de faktiske kontrolforanstaltninger, der findes, og jeg skønner egentlig, at de er tilfredsstillende, men det er op til partierne at overveje, om der yderligere kan gøres noget, for, som jeg sagde før, det kan jo være, man både skal gå med seler osv.

Hermed sluttede spørgsmålet.

4) Til statsministeren af:**Ninn-Hansen (KF):**

»Med henvisning til folketingsmedlem Karlskov Jensens artikel i sidste nummer af bladet Liberal om regeringssamarbejdets gensidige forpligtelser ønskes oplyst: Har statsministeren givet afkald på de forfatningsmæssige beføjelser, der tilkommer regeringschefen, og er der i øvrigt mellem socialdemokratiet og venstre indgået forpligtende aftaler, der ikke fremgår af regeringserklæringen af 30. august 1978 og således ikke er folketinget bekendt?«

(Spm. nr. 619).

Statsministeren (Anker Jørgensen):

[Statsministeren]

De aftaler, der er indgået mellem socialdemokratiet og venstre i forbindelse med regeringsdannelsen, er, som jeg allerede mange gange har sagt her i salen, kendt af folketinget og offentligheden.

Jeg må altså afvise, at jeg har fraskrevet mig nogle rettigheder, sådan som det synes at fremgå af hr. Ninn-Hansens spørgsmål at jeg måske skulle have gjort.

Noget andet er, at der, som alle ved – og det kan i hvert fald næppe være ukendt for spørgeren, der også har siddet i en regering bestående af flere partier – gælder visse normer, når to eller flere partier i fællesskab danner en regering. Det kommer til udtryk i det daglige arbejde, hvor det er helt klart, at en minister fra det ene parti f. eks. ikke fremsætter lovforslag, som ikke kan få tilslutning fra det andet parti i denne regering. Men det gælder i det hele taget, at et regerings samarbejde mellem to eller flere partier forudsætter en gensidig loyalitet mellem de pågældende partier. Det er en forudsætning, jeg også som statsminister ønsker at leve op til.

Ninn-Hansen (KF):

Anledningen til spørgsmålet var en artikel i Liberal af hr. Karlskov Jensen. Jeg skal citere en enkelt sætning fra denne artikel. Der står:

»Nej, jeg gentager: SV-regeringen står og falder samlet.«

Alle bemærkede, at statsministeren ikke sagde det samme her i svaret til mig. Statsministeren sagde heller ikke det samme, som fremgår af »Månedsbrev fra Christiansborg« udgivet af venstre i september 1978, hvorfra jeg også tillader mig et citat. Der står foroven: »En SV-regering blev til.« Dernæst: »af Henning Christophersen«, og så skriver den nuværende udenrigsminister noget nede i artiklen:

»Der er samtidig sluttet en politisk aftale om ikke at udskrive folketingsvalg i utide, medmindre de to partier er enige.«

På denne foranledning vil jeg gerne anmode statsministeren om at bekræfte, hvad jeg forstod af det første svar, at der ikke, som udenrigsministeren her har skrevet, er truffet en sådan aftale om ikke at udskrive valg i utide.

Jeg vil gerne sige i anledning af statsministerens bemærkninger om, at jeg ligesom forudsatte, at statsministeren havde afgivet beføjelser, at det gjorde jeg bestemt ikke. Både statsministeren og jeg kender jo grundlovens §§ 14 og 15 og ved, hvilken høj placering en statsminister har som chef for regeringen. Efter det svar, jeg har fået, er jeg fuldt ud klar over, at statsministeren kan sidde med en regering af den sammensætning, han ønsker, indtil den 15. februar 1981, medmindre statsministeren får et mistillidsvotum i folketinget.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg synes egentlig, spørgsmålet er meget enkelt, og det er kun, hvis man er ude på – undskyld, hr. Ninn-Hansen – at sætte lus i skindpelsen, at man bruger den slags ting.

Den formelle ret til at udskrive valg ligger naturligvis hos statsministeren, men når der er tale om et samarbejde mellem to eller tre partier i en regering, er det klart, at dette samarbejde forpligter til, at man er på linje med hinanden også i sager af den art.

Jeg er f. eks. meget sikker på, at hr. Ninn-Hansen også havde den opfattelse, dengang han selv var med i en VKR-regering.

Ninn-Hansen (KF):

Jeg tilgiver da gerne statsministeren udtrykket »lus i skindpelsen«. Jeg ved, at statsministeren er i en vanskelig situation, og så får man jo sagt den slags ting.

Men det var ikke hensigten med dette spørgsmål. Det gik på det forfatningsmæssige, og det har ikke noget at gøre med at sætte lus i skindpelsen, men med, at vi alle gerne vil vide, hvor vi er henne.

Til min glæde konstaterer jeg, at der ikke er truffet nogen aftaler, sådan som udenrigsministeren nævnte det ved den pågældende lejlighed, jeg citerede. Det betyder noget for folketinget. Folketinget har først og fremmest en statsminister at holde sig til, navnlig i en vanskelig situation.

Vi håber, at statsministeren trods vanskelighederne vil forstå både ansvar og beføjelser og også modtage de opfordringer, der blev rettet til statsministeren i går bl. a. fra mit eget parti om at gennemføre en forhandlingssituation nu. Det er jo det, vi har brug for, men det kan kun lade sig gøre, hvis vi

[Ninn-Hansen]

ved, at der sidder en statsminister, der har beholdt samtlige beføjelser.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Glensgård (FP):

»Hvad agter ministeren at foretage, efter at det er afsløret, at der i landsskatteretten afsiges en politisk dom over to af advokat Mogens Glistrups klienter?«

(Spm. nr. 598).

Skriftlig begrundelse.

Af den dokumenterede artikel i B.T. lørdag den 10. februar d.å. fremgår klart og tydeligt, at ministerens partifælle folketingsmedlem Kristen Østergaard »har fået kolde fødder« ved at frikende to af advokat Mogens Glistrups klienter ved retsmødet den 4. december 1978, hvorfor Kristen Østergaard ved et senere retsmøde 22. januar i år ændrede sin votering og dømte klienterne.

Af retsprotokollen fremgår, jfr. efterfølgende citat, at Kristen Østergaard ikke fandt, at der var foregået noget fiktivt, idet Kristen Østergaard netop udtalte, at gaverne var yderst regulære.

Citat fra retsprotokollen: »Østergaard udtalte, at han ved retsmødet den 4. december 1978 havde givet udtryk for tvivl, som han havde ladet komme klagerne til gode. Han fandt, at gaverne til børn og børnebørn var yderst regulære. Han havde, siden det »lå i luften«, at voteringen skulle kontinueres, gennemgået sagerne på ny og havde herefter besluttet at ændre sin holdning, hvorefter han voterede for, at sagerne måtte afgøres på linje med Grønbech-sagen og øvrige omtalte Glistrupsager, herunder byretsdommen i Glistrups personlige straffesag«.

Det er i sig selv uacceptabelt, at landsskatteretten overhovedet begår den skurkestreg at genoptage voteringen, fordi den først afsagte dom »ikke passer ind« i østre landsrets sag mod Mogens Glistrup.

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Om behandlingen af de to sager, som spørgsmålet vedrører, har landsskatteretten oplyst, at disse sager første gang blev be-

handlet på landsskatterettens møde den 4. december 1978. På begæring af et medlem blev sagerne optaget til fortsat votering på et møde den 22. januar 1979.

Kendelser i overensstemmelse med voteringerne den 22. januar 1979 blev herefter udfærdiget og afsendt den 12. februar 1979.

Den anvendte fremgangsmåde strider ikke imod de regler, der er gældende for behandling af sager i landsskatteretten. En sag anses ikke for endeligt afgjort, før kendelsen er afsagt, dvs. afgået officielt fra retten, og retsformanden vil derfor i særlige tilfælde, eventuelt efter aftale med medlemmer, kunne bestemme, at sagen skal gøres til genstand for yderligere behandling og votering.

Jeg kan for mit vedkommende ikke se noget urimeligt i, at et medlem af retten, der kommer i tvivl efter en votering, kan få sagen genoptaget ved en ny votering. På den måde opnår man større sikkerhed for, at afgørelsen virkelig bliver udtryk for de voterendes opfattelse.

Når hr. Glensgård spørger, hvad jeg agter at foretage, må jeg svare, at jeg af sagen og avisartikler om denne har fået en stærk formodning om, at nogle af landsskatterettens medlemmer ikke har overholdt den tavshedspligt, der påhviler dem efter loven. Det er min hensigt at få dette forhold nærmere undersøgt, og for så vidt formodningerne om brud på tavshedspligten bestyrkes, vil jeg overveje, hvilke konsekvenser der skal drages heraf.

Glensgård (FP):

For at ministeren ikke skal igangsætte et større undersøgelsesarbejde, skal jeg erkende fra denne talerstol, at det er mig, der har brudt min tavshedspligt, og så kan ministeren jo allerede inden andet svar overveje, hvad han agter at gøre.

Efter de afsløringer, der er sket af den politiske korrupsion i landsskatteretten, må den sidste barnetro på retfærdighed og uafhængighed hos de danske domstole være fuldstændig gået fløjten.

Den danske presse har stort set fortiet denne sag, bortset fra Jyllands-Posten og B.T. Når der foregår andre ting i Glistrupsager, kan man godt få forsideoverskrifter, men når afsløringerne er inde, enten vil eller tør man ikke.

[Glensgård]

Sagen, som skatteministeren omtalte, er forholdsvis simpel. En civilingeniør afleverer en sum penge på et advokatkontor, og advokatkontoret låner disse penge ud til en overlæge. Advokatkontoret kræver selvfølgelig renter af de penge, man låner ud til overlægen, og man betaler renter af de penge, man låner af civilingeniøren. Men for at man kan få hele sagen opretholdt i landsretten mod hr. Glistrup, må man opretholde fiktionsteorien, og derfor vil man ikke give de to pågældende klienter henholdsvis beskatningsret og ret til fradrag af renter for de arrangementer, man havde. Ville det samme have været tilfældet, hvis det var Handelsbanken, de pågældende havde konsulteret, eller Den Danske Bank eller måske Djurslands Bank? Nej, selvfølgelig ikke. Men nu står man altså med en sag, hvor man for at kunne køre sagen videre i østre landsret nødvendigvis må dømme to fuldstændig uskyldige klienter.

Det er klart, at hvis skatte- og afgiftsministeren går hen og låner penge til Djurslands Bank og der så sker en transaktion i Djurslands Bank, som er ulovlig, kunne man vel ikke forestille sig, at nogen af den grund ville straffe skatte- og afgiftsministeren. Det kunne man såmænd forestille sig af så mange andre grunde, men ikke af den grund.

Jeg skal derfor til slut spørge skatteministeren, hvad han agter at gøre over for det retsmedlem, som åbent har erkendt, at han var klar over, at der var tale om reelle gaver, men alligevel tillod sig at votere, som om de gaver ikke var reelle, som om gaverne var fiktive.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Vil ministeren oplyse, hvilke sanktionsmuligheder der foreligger over for et medlem af landsskatteretten, der overtræder sin tavshedspligt?

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Jeg har ingen grund til at tvivle på, at landsskatterettens afgørelser træffes ud fra saglige kriterier, og derfor kan jeg absolut ikke være enig med hr. Glensgård i de bemærkninger, hr. Glensgård kom med.

Det er klart, at den uforbeholdne erkendelse af, at det er hr. Glensgård, der har brudt tavshedspligten, vil indgå i de videre

overvejelser. Forudsætningen for, at man kan bestride sådan et job, er, at man opfylder de forudsætninger, der ligger til grund for, at man har jobbet.

Lawaetz (FP):

Kan ministeren til belysning af sagen svare på, om dette er et enestående tilfælde i landsskatterettens historie eller det jævnlig finder sted, at man tager en sag op igen til omvotering, som det blev udtrykt? Jeg må nok i dette tilfælde bruge udtrykket: til ny votering.

Glensgård (FP):

Det er særdeles groft, at regeringen nu søger at dække over de svindlerier, der er foregået i landsskatteretten, bare fordi det passer ind i regeringens kamp mod en oppositionspolitik. Det er uhyggeligt, at skatte- og afgiftsministeren nu lægger sig ned og fuldstændig dækker over sagens egentlige indhold. Selv om det er foregået i dølgsmål, må skatte- og afgiftsministeren da også være interesseret i at få afsløret de ting, der er foregået.

Om hr. Bernhard Baunsgaards spørgsmål til ministeren skal jeg kun sige, at det er klart, at det er et lille oppositions- eller måske regeingspartis tilhængeres ret at forsøge at kaste smuds på folk, der tør stå frem med de afsløringer, der rent faktisk er tale om her. Jeg er klar til at tage de straffe, som regeringen vil hælde ned over min krop, fordi jeg tør stå frem med disse afsløringer her. Det har vi gjort i partiet, siden partiet blev stiftet, og det ønsker vi også at gøre fortsat. Det skal hverken lykkes for hr. Bernhard Baunsgaard, for skatte- og afgiftsministeren eller for andre i dette land at knægte oppositionspartiet ved navn fremskridtspartiet.

Til slut – jeg ser, formanden har rejst sig op – skal jeg for at få sagen afsluttet, så jeg ikke bliver afskåret af forretningsordenen, endnu en gang spørge: hvad agter skatte- og afgiftsministeren at gøre i den pågældende sag? Og her tænker jeg ikke kun på svaret om, hvilken straf han agter at pålægge mig. Den tager jeg gerne imod.

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Jeg må gøre hr. Glensgård opmærksom på, at der kan ikke diskuteres med andre

[Anden næstformand]

medlemmer. Der kan stilles spørgsmål til ministeren.

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Det er ikke usædvanligt, at der foretages nye voteringer i landsskatteretten.

Jeg må sige, at det er groft, at hr. Glensgård på denne måde, i et sådant tonefald, tilsidesætter vores retssystem her i landet. En sådan tale og en sådan udformning må stå for hr. Glensgårds egen regning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

6) Til *ministeren for skatter og afgifter af:*

Ove Jensen (FP):

»Hvornår agter ministeren at fremsætte lovforslag om ændring af ligningsloven (valutakursgevinst og tab på ældre finanslån m.v.)?«

(Spm. nr. 629).

Skriftlig begrundelse.

Den 29. april 1975 fremsatte fremskridtspartiet første gang lovforslag om, at valutakurstab på lån optaget i udlandet skulle være fradragsberettiget. Lovforslaget blev ikke vedtaget, fordi den daværende regering ikke kunne få sig selv til at stemme for et fremskridtsforslag. Men som det så ofte er sket både før og efter tog regeringen fremskridtspartiets idé op og fremsatte selv et lovforslag om samme emne den 21. november 1975. Regeringsforslaget blev vedtaget, men med forringelse i forhold til fremskridtsforslaget, at valutakurstab på lån optaget før den 1. januar 1976 ikke var fradragsberettiget.

Mange af de virksomheder, som har optaget lån i udlandet før den 1. januar 1976, står nu på fallittens rand, fordi valutakursændringerne har medført, at lånene i flere tilfælde skal tilbagebetales med op til 50 pct. større beløb, end de er hjemtaget til. Det kan virksomhederne ikke klare, hvilket resulterer i, at arbejdspladser nedlægges og virksomheder lukkes.

For at råde bod på dette forhold fremsatte fremskridtspartiet den 24. oktober 1978 et lovforslag om kurstabsfradrag for ældre virksomhedslån, og ved første behandling af lovforslaget den 24. november 1978 udtalte mi-

nisteren, at han allerede for et stykke tid siden havde iværksat et undersøgelsesarbejde, der skulle vurdere, hvilke muligheder der måtte være for en løsning på problemerne inden for dette område.

De undersøgelser, som ministeren har iværksat, er tilsyneladende resulteret i, at regeringen har besluttet sig til at gøre noget ved sagen, for på gruppeformandsmødet den 1. februar 1979 var forslaget med i den liste over lovforslag, som ministeren ønsker at fremsætte i den nuværende folketingssamling.

Men forslaget, som mange virksomheder venter på, er endnu ikke fremsat, hvorfor årsagen bedes oplyst.

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Dette er jo en sag, som vi gentagne gange har drøftet, og det er rigtigt, at jeg den 21. november 1978 i forbindelse med første behandling af det i spørgsmålet omtalte lovforslag oplyste, at jeg allerede havde iværksat et undersøgelsesarbejde for at vurdere de muligheder, der måtte være for at løse problemerne for de virksomheder, der har lidt et uforholdsmæssig stort valutakurstab selv i forhold til fordelene ved den lave rente.

Undersøgelserne er tilendebragt, og det overvejes for tiden i regeringen, hvorledes man bedst kan komme de pågældende virksomheder til hjælp. Det er mig ikke muligt på nuværende tidspunkt at oplyse, hvornår et sådant lovforslag eventuelt vil kunne fremsættes.

Ove Jensen (FP):

Jeg takker naturligvis skatteministeren for svaret og skal nøjes med at stille et ganske kort tillægsspørgsmål, som lyder: kan vi forvente, at lovforslaget vil komme i indeværende samling?

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Når overvejelserne i regeringen er afsluttet, vil et eventuelt lovforslag blive fremsat.

Hermed sluttede spørgsmålet.

7) Til *udenrigsministeren af:*

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

[Uwe Jensen (Ribe a.)]

»Er ministeren tilfreds med den måde, hvorpå de polske myndigheder tilbageholder den danske statsborger Billundingeniøren Sylwester Pucek?«
(Spm. nr. 632).

Skriftlig begrundelse.

Den polskfødte danske statsborger Sylwester Pucek har siden den 18. januar, altså i 5 uger, siddet fængslet i Gdansk i Polen, uden at de danske myndigheders repræsentanter er underrettet om enkeltheder i anklagen imod vedkommende. Selv om der ifølge avisreferater har været et møde med ambassadesekretær Ole Brix Andersen fra den danske ambassade i Warszawa, var de polske myndigheder ikke villige til at oplyse noget om, hvilke sigtelser der er rejst mod ingeniøren. Mindstekravet bør være fremlæggelse af beviser for grundlag at tilbageholde Pucek på.

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Spørgsmålet vil blive besvaret af minister Lise Østergaard på udenrigsministerens vegne.

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

Når jeg har stillet dette spørgsmål til udenrigsministeren – og det vil nu blive besvaret af minister, fru Lise Østergaard på vegne af udenrigsministeren – er det bl. a. for at få konstateret, hvorvidt der fra dansk officiel side er gjort nok for at få indblik i sigtelsesmaterialet mod den polskfødte danske statsborger fra Billund ingeniør Sylwester Pucek.

Der kommer to tidsterminer ind i billedet omkring denne tilbageholdelse. Først perioden fra tidspunktet for grænseoverskridelsen til Polen den 12. januar i år og frem til selve fængslingen i Gdansk den 18. januar. Hvordan er hændelsesforløbet i disse 6 døgn? Derefter selve fængselsopholdet fra den 18. januar i år og til i hvert fald endnu i dag til morgen.

Da Danmark jo har diplomatiske forbindelser med Polen, har den danske ambassade naturligvis været indblandet i sagen, men ifølge diverse presseforlydender var de polske myndigheder ikke villige til at oplyse noget om, hvilke sigtelser der er rejst mod den fængslede ingeniør. Derfor spørgsmålet her i dag, hvorvidt ministeren er tilfreds med den

måde, hvorpå de polske myndigheder tilbageholder den danske statsborger fra Billund ingeniør Sylwester Pucek.

Minister Lise Østergaard:

Til hr. Uwe Jensen (Ribe a.) kan jeg svare følgende:

Den 22. januar i år oplyste de polske myndigheder på den danske ambassade i Warszawa forespørgsel, at den polskfødte danske statsborger Sylwester Pucek var blevet arresteret og fængslet den 18. januar. Efterfølgende blev ambassaden underrettet om, at han var sigtet for overtrædelse af den polske straffelovs § 124 om videregivelse af oplysninger til fremmede efterretningstjenester.

Ambassaden har søgt at få oplyst den konkrete baggrund for hr. Puceks fængsling, men har endnu ikke modtaget oplysning herom. Dette skyldes ifølge de polske myndigheder, at der er tale om en sigtelse for spionage, og at efterforskningen endnu ikke er afsluttet.

Ambassaden vil fortsat følge sagen i samarbejde med sine juridiske rådgivere og med hr. Puceks forsvarer og gøre, hvad der er muligt for at bistå hr. Pucek, og hermed tænker jeg jo også på snarest at få klarlagt, hvad sigtelsen konkret går ud på.

I øvrigt kan jeg oplyse, at de polske myndigheder ud over besøgstilladelse også har imødekommet vores anmodninger om mulighed for ekstraforplejning, mulighed for fremsendelse af forskellige fornødenheder og muligheden for, at hr. Pucek kan modtage danske aviser og blade, ligesom hr. Pucek under fængslingen er blevet tilset af en læge.

Den danske ambassade og udenrigsministeriet vil naturligvis fortsat søge at hjælpe hr. Pucek på denne måde og søge at formidle udveksling af breve og hilsener mellem hr. Pucek og hans pårørende.

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

Jeg takker ministeren for svaret og må altså i erkendelse af de internationale spilleregler bøje mig for, at regeringen på en måde accepterer spionanklagen mod Sylwester Pucek. Men jeg har også forstået, at vi står ret svagt over for østlandet Polen, når man uden videre accepterer denne fremsatte påstand.

Mener ministeren, at man fra offentlig side har gjort, hvad man kunne for at hjælpe

[Uwe Jensen (Ribe a.)]

Sylwester Pucek, og vil regeringen rykke for anklagematerialet?

Minister Lise Østergaard:

Til det kan jeg svare, at jeg mener ikke, vi på nogen særlig måde står svagt i en sag som denne. Vi har fulgt sagen ganske nøje fra begyndelsen. Vi vil fortsat rykke for at få konkrete oplysninger frem, og vi er blevet imødekommet på rimelig måde med hensyn til de former for bekvemmelighed, som vi ønsker at hr. Pucek skal kunne opnå under sin fængsling.

Hermed sluttede spørgsmålet.

8) Til *justitsministeren* af:

Svend Haugaard (RV):

»Kan sikkerhedstjenesten i Karup lufthavn ikke i lighed med tilsvarende i andre indenrigslufthavne dækkes tilfredsstillende uden den åbenlyse demonstration af maskinpistoler?«

(Spm. nr. 605).

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg kan i anledning af det stillede spørgsmål sige, at det jo vil være almindeligt bekendt, at regeringen i 1978 besluttede at øge sikkerhedskontrollen ved den civile indenrigske lufttrafik. Ved den lejlighed blev der ikke fra centrale politimyndigheders side fastsat egentlige bestemmelser om, hvorledes den øgede sikkerhedskontrol i praksis skulle udføres, idet man forudsatte, at kontrollen skulle udføres efter de indtil da fulgte retningslinjer. Efter gennemførelsen af den øgede sikkerhedskontrol har det vist sig hensigtsmæssigt, at ledelsen og personalet i politikredsene bliver gjort bekendt med de omtalte retningslinjer.

Om det konkrete spørgsmål om sikkerhedstjenesten i Karup lufthavn kan jeg i øvrigt oplyse, at rigspolitichefen over for politimesteren i Viborg har tilkendegivet, at de polititjenestemænd, der udfører dette arbejde, i almindelighed bør være bevæbnet med almindelig tjenestepistol. Rigspolitichefen har orienteret de øvrige politikredse ved provinslufthavne om denne afgørelse.

Svend Haugaard (RV):

Jeg var faktisk i den situation, at jeg på forhånd, inden svaret blev givet, kunne takke for den reaktion, der har bevirket, at de ønskede ændringer skete, ganske kort tid efter at jeg rejste spørgsmålet. Jeg vil gerne sige tak for den hurtige reaktion, og jeg vil også gerne benytte lejligheden til at understrege, at jeg helt og fuldt anerkender nødvendigheden af sikkerhedsbestemmelser, men de kan gennemføres på forskellig måde, og den måde, som man nu er gået over til, finder jeg betydelig mere tiltalende, og jeg tror lige så effektiv.

Hermed sluttede spørgsmålet.

9) Til *justitsministeren* af:

Tove Jørgensen (DKP):

»Vil ministeren undersøge, efter hvilke bestemmelser og paragraffer i retsplejeloven landsretssagfører Chr. Vilh. Hagens er blevet udelukket fra forsvaret af en sigtet i den såkaldte spionsag fra Frederiksberg?«

(Spm. nr. 608).

Skriftlig begrundelse.

Omstændighederne ved den kendte forsvarsadvokat Hagens' udelukkelse fra forsvaret i den nævnte sag, på trods af at den sigtede udtrykkelig har bedt om Hagens som forsvarer, er af en sådan karakter, at der med rette kan tales om berufsverbot.

Anklagemyndigheden har ikke godtgjort, hvorfor landsretssagfører Hagens er blevet udelukket i strid med alle gældende regler. Revisionen af retsplejeloven giver ikke mulighed for anvendelse af den praksis, der er blevet demonstreret i denne sag, idet retsplejelovens § 733, stk. 2, kræver, at der skal være påviselig risiko for, at advokaten vil hindre eller modvirke sagens opklaring, hvis udelukkelse skal kunne ske efter denne paragraf. Hvis anklagemyndigheden derfor har henholdt sig til gældende regler – og det gør man jo i en retsstat – må der være tale om regler og bestemmelser, der ikke er vedtaget i lovsform af folketinget, hvilket igen strider mod normerne i en retsstat.

Da jeg formoder, at ministeren selv er interesseret i, at dansk retsvæsen bibeholder det gode rygte, det i hvert fald har i fredstid, vil det være i alles interesse at få ovenstående spørgsmål besvaret på en måde, der ud-

[Tove Jørgensen]

rydder enhver tvivl om eksistensen af hemmelige forholdsregler, der angår advokater af en bestemt politisk observans. Jeg skal henlede opmærksomheden på, at den tidligere justitsminister i et svar til folketingets retsudvalg har oplyst, at der ved den ændrede formulering af § 733, stk. 2, ikke sker en udvidelse i forhold til den gældende § 733 af de omstændigheder, der kan begrunde, at beskikkelse ikke skønnes forsvarlig. Paragrafen ville ifølge ministeren ikke indebære en udvidelse i forhold til gældende regler og praksis.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Det stillede spørgsmål har direkte relation til en konkret straffesag, som er under behandling ved domstolene. Jeg kan bekræfte, at retten har nægtet at beskikke en anden forsvarer end den advokat, som allerede er beskikket for den sigtede. Denne retsafgørelse er efter det for mig oplyste efter de herom gældende regler indbragt for den særlige klageret.

Jeg kan som landets justitsminister ikke offentligt fremkomme med min vurdering af en sag, som for tiden behandles ved domstolene, og derfor finder jeg det ikke rigtigt at sige noget om selve sagen.

Tove Jørgensen (DKP):

Ja, jeg kan ikke ret godt takke ministeren for svaret, for der var jo faktisk ikke noget. Men jeg vil godt stille et nyt spørgsmål. Det er, om ministeren kan godkende, at der her i landet kan ske hemmelig rettergang.

Den ønskede forsvarer, Hagens, er for det første ikke gjort bekendt med fra rettens side, at han er ønsket som forsvarer. Han er ikke blevet tilkaldt til det retsmøde, hvori hans beskikkelse blev procederet. Han har altså ikke kunnet fremføre sine bemærkninger til de eventuelle årsager, der er frembragt, til, at han ikke skulle være beskikket. Han har ikke fået kendskab til kendelsens indhold, fordi den er afsagt for lukkede døre, og han har således ikke haft mulighed for at benytte sig af de regler, der er, og påkære kendelsen til den særlige klageret. Han kender end ikke de henvisninger, der bruges til, at han ikke har kunnet beskikkes.

Det vil sige, at hvis kendelsen går ud på, at han ikke kan beskikkes, så kan han ikke

vide, at han er bragt i forslag, han kan ikke imødegå eventuelt urigtige påstande om ham, frembragt under proceduren, og han kan ikke påkære inden en uge til den særlige klageret, da han end ikke er underrettet om datoen for kendelsen. Han har imidlertid påkæret den, men det har han altså måttet gøre kun på, at han ved, at der foreligger en kendelse.

En advokat kan altså i virkeligheden være udelukket som forsvarer uden at vide det, før fristen for kære er udløbet. Og det værste er – og det er nok det, der er meningen med denne sag – at den skal bruges som en prøvesag, at den kan bruges til at skabe præcedens for fremtidige udelukkelser både af den pågældende advokat og af andre advokater.

Det, jeg har spurgt ministeren om, er, efter hvilke bestemmelser og paragraffer i retsplejeloven landsretssagfører Chr. Vilh. Hagens er blevet udelukket fra forvaret. Der ligger ikke sådanne bestemmelser i retsplejeloven, og jeg vil gerne have, at ministeren helt konkret siger, hvilke bestemmelser der giver hjemmel til at udelukke en forsvarer i den pågældende sag.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg må uden hensyn til det, fru Tove Jørgensen nu fremfører her, sige, at jeg kan, og jeg vil ikke kommentere konkret verserende retssager. Der vil komme en afgørelse fra den særlige klageret.

Tove Jørgensen (DKP):

Det er heller ikke det, jeg spørger ministeren om. Jeg spørger ministeren om, hvor der i retsplejeloven er hjemmel til overhovedet at udelukke en forsvarer på dette grundlag.

Der står i spørgsmål 27 – det findes i bilagshæftet til betænkningen – at det ønskes oplyst, om pkt. 2 i den ændrede formulering af § 733, stk. 2, indebærer en udvidelse i forhold til gældende regler og praksis. Der svares, at det gør det ikke. Ved 2. pkt. i den ændrede formulering af § 733, stk. 2, er der sket en yderligere præcisering af, hvornår hensynet til sagens opklaring kan begrunde, at beskikkelse ikke skønnes forsvarlig, men der er ikke sket en udvidelse hverken af reglerne eller af praksis.

Jeg har ikke fået noget svar på, hvor i loven der findes en sådan hjemmel. Det blev netop udtrykkelig nedstemt at give en sådan

[Tove Jørgensen]

hjemmel til på forhånd at udelukke forsvarere. Vi har fået at vide, at forsvarere i dette land ikke registreres på forhånd. Vi har fået at vide, at der ikke på nuværende tidspunkt findes forsvarere, der kunne udelukkes, i hvert fald ikke for et år siden, hvor Hagens også praktiserede. Hvilke grunde er der så kommet i mellemtiden til, at Hagens ikke kan procedere i en given retssag?

Det er slet ikke indholdet af den retssag, der ligger nu, det drejer sig om, det er selve princippet om, hvordan man kan udelukke en forsvarer fra en retssag på det foreliggende grundlag.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg er fuldt bekendt med de bestemmelser, fru Tove Jørgensen citerer, og de udtalelser, der er citeret fra betænkningen, men jeg vil bare igen gøre opmærksom på, at spørgsmålet om, hvilken hjemmel der er, jo også vil blive bedømt, det er ganske naturligt, af den særlige klageret.

Hermed sluttede spørgsmålet.

10) Til *justitsministeren* af:

Tove Jørgensen (DKP):

»Vil ministeren inlede tjenstlig undersøgelse mod politimesteren og vicepolitimesteren på Frederiksberg på grund af det embedsmisbrug, der fra politimyndighedens side har fundet sted i forsøget på at udelukke landsretssagfører Chr. Vilh. Hagens fra forsvaret af en sigtet på trods af den sigtedes ønske og i strid med alle paragraffer i retsplejeloven herom?«
(Spm. nr. 609).

Skriftlig begrundelse.

Sagen fra Frederiksberg er enestående i Danmark i fredstid. Embedsmisbruget er åbenbart i henhold til de oplysninger, der er kommet frem i dagspressen, og som fremgår af landsretssagfører Hagens' udredning om de særegne metoder, der er taget i anvendelse for at afskære ham fra hans advokatrettigheder. Sagen ryster retssikkerheden i Danmark. Det er derfor nødvendigt, at de ansvarlige politifolk suspenderes, og at sagen om embedsmisbruget gøres til genstand for tjenstlig undersøgelse.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Det her stillede spørgsmål har jo en tæt sammenhæng med det foregående spørgsmål om den samme helt konkrete straffesag, og jeg må derfor henvise til min foregående besvarelse. Jeg kan tilføje, at jeg intet grundlag finder for at indlede tjenstlig undersøgelse mod de politiembedsmænd, som nævnes i spørgsmålet.

Tove Jørgensen (DKP):

Det er jo rigtigt, som ministeren siger, at dette spørgsmål har sammenhæng med det foregående. Det har jo nok også sammenhæng med hele spørgsmålet, at ministeren i sin tid var medforslagsstiller til et forslag om forsvarerudelukkelse i forbindelse med spionsager. Men det var jo et forslag, der blev nedstemt. Det findes altså ikke i loven, som den er i dag. Jeg vil godt lige henvise til, at den 1. februar 1979 fik Hagens en henvendelse fra politiinspektør Klintbøl på Frederiksberg. Hagens oplyser under samtalen, at han er advokat for DDR-ambassaden, men Hagens må ikke få hverken dommerens eller den beskikkede forsvarers navn. Den 2. februar 1979 spørger Hagens, om beskikkelsen er i orden, fordi den anklagede har ønsket Hagens som forsvarer. Svaret er, at begæringen er sendt til retten, og der vil ligge besked den 6. februar 1979. Det bekræftes af Frederiksberg retskontor.

Den 6. februar ringer Hagens til rettens kontor, og man svarer, at man ikke har modtaget nogen begæring. Hagens ringer til vicepolitimester Clausen, og denne svarer, at der er afholdt retsmøde, naturligvis uden at Hagens har været til stede. Spørgsmålet om beskikkelse er procederet, og det er optaget til kendelse. Hagens undrer sig over, hvorfor han ikke er tilkaldt, eftersom han er foreslået, og svaret er, at der er tale om et lukket retsmøde. Hagens indvender, at det ikke er nødvendigt at være til stede ved selve sagens behandling, men kun ved spørgsmålet om beskikkelse.

Den 7. februar ringer Hagens til Frederiksberg ret og får et svar fra en fru Brandt, at der ikke foreligger nogen kendelse, men senere på dagen bliver han ringet op af retsassessor Broman, der siger, at kendelsen vil foreligge den 8. februar. Hagens kan ikke få resultatet at vide, fordi det er fremkommet i

[Tove Jørgensen]

et lukket retsmøde. Hvordan i alverden skal en advokat kunne anke til den særlige klageret, hvis han end ikke kan få at vide, at der er afsagt kendelse i en sag, og han ikke ved, hvad denne kendelse går ud på?

Det vil altså sige, at man anerkender hemmelig rettergang, og jeg vil godt spørge ministeren, om ministeren kan godkende, at der foregår hemmelig rettergang i vores land, uden at de, der er involveret i sagerne, får mulighed for at udtale sig og gøre indvendinger imod de eventuelt urigtige påstande, der kan fremkomme.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg kan ikke godkende fru Tove Jørgensens påstande, og jeg må især tilbagevise, at holdningen hos politiet på Frederiksberg til, hvilke foranstaltninger de foretog i denne sag, skulle være påvirket af et ændringsforslag, som var blevet nedstemt.

Tove Jørgensen (DKP):

Finder ministeren ikke grundlag for at undersøge, hvorledes sagen er blevet behandlet af politiet på Frederiksberg, således at det sikres, at der ikke fremtidig kan ske den slags behandling af advokater? Det er jo en meget beklagelig ting, der sker her, og den er meget farlig for retssikkerheden her i landet. Det er nødvendigt, at folketinget er meget stærkt på vagt over for, hvad der sker, eftersom vi udtrykkelig har fået at vide, at ændringen i retsplejeloven ikke skal medføre ændrede regler eller ændret praksis i forhold til den retstilstand, som var gældende indtil forsommeren sidste år.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg må blot igen, som jeg gjorde i forbindelse med besvarelsen af det forrige spørgsmål, henvide til, at denne sag ikke er endeligt afgjort. Der resterer endnu en afgørelse fra den særlige klageret.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg har med stor interesse lyttet til denne sag, fordi den er interessant og vigtig på mange måder. Det er med stor forbavselse, jeg må konstatere de meget korte svar, som justitsministeren er kommet med. Med den juridiske baggrund og den ekspertise, ministeren råder over, var det så ikke en idé her i

en offentlig spørgetid at komme med en ordentlig forklaring på de spørgsmål, der bliver stillet?

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Det, hr. Kaj Hansen kalder en juridisk forklaring eller en nærmere uddybning, kunne næppe gives, uden at der skete en vurdering af selve sagens indhold, og det er det, jeg har afstået fra.

Hermed sluttede spørgsmålet.

11) Til *justitsministeren* af:

Annelise Gotfredsen (KF):

»Hvornår venter ministeren at kunne gennemføre konkrete forholdsregler over for de ulykkelige forhold i vore fængsler for så vidt angår brug af narkotika m.v.?«

(Spm. nr. 626).

Skriftlig begrundelse.

Det bliver stadig tydeligere, at det er nødvendigt hurtigt at gribe ind over for forholdene i vore fængsler. Der er nu efter måneders uro nedsat et ministerielt udvalg, men der er behov for hurtig indgriben. Mit spørgsmål har derfor til hensigt at give ministeren anledning til over for offentligheden og tinget at tilkendegive, dels hvornår udvalget skal være færdigt, dels hvad der konkret vil blive gjort, mens udvalget sidder.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Med hensyn til forholdene i fængslerne kan jeg henholde mig til den besvarelse, jeg gav den 29. november 1978 til fru Annelise Gotfredsen vedrørende det samme emne. Der er ikke siden da fremkommet oplysninger, som kan begrunde ændringer i den plan, der dengang blev lagt. Af de ugeopgørelser om de indsatte, som udarbejdes i direktoratet for kriminalforsorgen, fremgår det således, at der den 20. februar 1979 var 395 stofmisbrugere, mens tallet på samme tidspunkt sidste år var højere, nemlig 456.

De mere generelle overvejelser om, hvad der skal foretages, sker, som jeg før har nævnt det, i den arbejdsgruppe, der er nedsat, og som vil afslutte sit arbejde i indeværende år, men som kan komme med forslag under arbejdet.

[Justitsministeren]

Jeg vil gerne samtidig understrege, at man, som jeg også har oplyst det i mit tidligere svar, på de enkelte fængsler gør, hvad man kan, for at bekæmpe indsmuglingen, og hvad deraf følger. Det, der foretages på de enkelte fængsler, følges løbende i direktoratet for kriminalforsorgen, og jeg kan nævne, at dette emne på ny er sat på dagsordenen ved et møde, som direktoratet skal have den 8. marts 1979 med anstaltslederne.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg takker ministeren for svaret, og jeg forstår, at man ser på det med den alvor, som er nødvendig i disse sager. Jeg ved da godt, at vi allerede i november måned diskuterede dette og fik at vide, at der skulle nedsættes et udvalg, og vi forstår, at udvalget arbejder med denne sag.

Nu er det jo meget vanskelige forhold, ikke blot for medarbejderne og de indsatte, men det er også særdeles alvorligt for de pårørende, som oven i den byrde at have kriminelle pårørende, der er indsat, skal gå med den uro, at et rask familiemedlem måske kan blive smittet af en narkoman. Desuden er der i de sidste dage kommet oplysninger frem om, at der endda er sket et dødsfald.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om der er sat en frist for dette udvalg til at afslutte arbejdet, således at vi kan se frem til, at man finder en løsning.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg er enig med fru Annelise Gotfredsen i, at dette er et alvorligt emne. Det er en ting, vi ser på med dyb alvor, men jeg tror, at vi må se i øjnene, at virkelig effektive foranstaltninger må man have en vis tid til at vurdere. Det er derfor, vi har nedsat dette udvalg, hvor, som jeg også før har sagt det, også personalets repræsentanter er med.

Jeg oplyste før, at det regnede med at komme med en redegørelse inden udgangen af indeværende år, men at man har mulighed for at komme med forslag under udvalgsarbejdet. Vi følger det nøje i ministeriet, men jeg vil nødig give løfter, som jeg i givet fald ikke kan holde. Vi må give en vis tid til at behandle dette meget vanskelige problem. Men jeg vil igen understrege, at det ikke betyder, at man i mellemtiden lader stå til. Fra

anstaltsledernes side forsøger man at gøre, hvad der er muligt, i hverdagen.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg forstår, at det er vanskeligt at finde en god løsning på dette alvorlige problem, og jeg forstår, at kontrollen i sig selv er vanskelig. Jeg mener at vide, at anklagemyndigheden ønsker øget visitation af besøgende, og jeg vil godt indrømme, at man herved indskrænker den liberalisering, som vi jo i det store og hele finder er en udmærket ting. Men jeg mener også, at det er på tide, at kriminalforsorgen indrømmer, at det måske har været mindre heldigt at udstrække denne liberalisering til at omfatte alle indsatte.

Jeg synes, det er for alvorligt til, at vi bare afventer, at dette udvalg færdiggør sine undersøgelser. Jeg vil derfor spørge, om ikke de nye oplysninger, der er kommet frem, fører til, at ministeren vil ændre sin indstilling om kun at afvente og ikke at foretage sig noget i den mellemliggende periode. Kunne man ikke midlertidigt, indtil udvalget har tilendebragt undersøgelserne, påbegynde den adskillelse af narkomaner fra ikke-stofbrugere, som adskillige sagkyndige har udtalt ville være ønskværdig?

Erlendsson (FP):

Det er ejendommeligt at konstatere, at hver gang det drejer sig om folk, der har forbrudt sig imod samfundet, så har man en overdreven finfølelse med hensyn til den kontrol og de straffeforanstaltninger, man vil indføre over for dem. Vi står her over for det allerstørste kriminelle problem i dag, nemlig den store kriminalitet, som direkte og indirekte har sin rod i narkomisbrug, og så skal man nedsætte kommissioner, der skal overveje meget længe, før man kan finde ud af blot så meget som at skærpe visitationen af de besøgende og naturligvis af de indsatte.

Den mest rimelige måde at angribe dette problem på var at sige, at når vi straffer folk, der er ledt ud i forbrydelse på grund af narkomisbrug, så burde vi samtidig bruge det som anledning til at få dem ud af deres misbrug. Vi burde derfor ikke sætte narkomisbrugere og kriminelle med anden baggrund sammen og tillade, at de bevæger sig frit imellem hinanden, sådan at de syge eller de, som er interesseret i narkokriminalitet, har

[Erlendsson]

mulighed for at påvirke og påtvinge folk, der ikke er narkokriminelle før indsættelsen, til også at blive narkomaner. Det er det, vi ser i dag.

Det er en fuldstændig uforståelig holdning, regeringen og justitsministeren indtager i denne sag. Man burde tage alvorligt fat på dette problem med det samme, og jeg foreslår her – og jeg spørger, om ministeren vil tage det op til alvorlig overvejelse – at adskille narkokriminelle fra andre former for kriminelle og give de narkokriminelle en mulighed for under indsættelsen at komme et godt stykke på vej med deres afvænnings-

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg vil godt sige til fru Annelise Gotfredsen, der rejser spørgsmålet, hvad hr. Erlendsson også gør, om man ikke simpelt hen med det samme skulle adskille narkomaner fra ikke-stofbrugere, at for det første ville konsekvensen af en sådan beslutning jo nok være, at man fik et ganske hårdt miljø dér, hvor man havde samlet narkomanerne. Man kan sige, at det må være rimeligt over for dem, der ikke er stofbrugere. Men det ville være en ganske indgribende ting at foretage, og jeg finder ikke, at det er forsvarligt, når man ved, hvor store vanskeligheder der er og vil være i de pågældende anstalter, at man ikke vil give denne gruppe af sagkyndige, som jeg har nævnt er nedsat for at behandle disse spørgsmål, tid til at komme med en indstilling. Jeg skal ikke kunne sige, hvad de kommer med af indstilling, og jeg skal heller ikke kunne sige, hvilken holdning jeg vil tage, men et så alvorligt problem synes jeg fortjener en meget grundig overvejelse.

Jeg må også sige, når hr. Erlendsson siger, at man nedsætter kommissioner, der overvejer meget længe, at det ikke helt svarer til det, jeg sagde før, idet jeg netop gjorde gældende, at dette udvalg ville komme med et forslag i løbet af indeværende år og endda muligvis også tidligere komme med udtalelser.

Hr. Erlendsson og fru Annelise Gotfredsen var inde på, at man skulle foretage visitationer af alle. Ja men det var, ligesom det også lå i luften, at det kun var dem, der var under mistanke for at anvende narkotiske stoffer. Jeg tror heller ikke, det er så enkelt her at finde frem til, hvem det er, det drejer sig om. Der er jo en anden alvorlig proble-

matik, nemlig at der også kan ske indsmugling af stoffer af indsatte, som ikke selv bruger det. Vi kommer vel ikke uden om – og derfor er det, jeg gerne vil have det overvejet fra alle sider i dette udvalg, før jeg lægger mig fast på noget – at der også over for mennesker, der er indsat, som ikke anvender narkotika, som ikke indsmugler narkotika, ville blive tale om ret rigoristiske foranstaltninger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

12) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Grove (KF):

»Finder ministeren det rimeligt at oprettholde den såkaldte togservice, når den trods nedskæringer stadig forudsætter et tilskud på mere end 2 mill. kr. på årsbasis?«
(Spm. nr. 625).

Skriftlig begrundelse.

I en redegørelse til folketingets statsrevisor har trafikministeren erkendt, at DSBs togservice i realiteten kun er rentabel på strækningen København–Fredericia, mens de tyndere belagte strækninger i Jylland behøver tilskud. Selv om DSB har inddraget denne togservice i nogle tog, fremgår det imidlertid af redegørelsen, at opretholdelsen af den resterende service, hvorved forstås servering m.v., i 1977–78 krævede et tilskud på lidt over 2 mill. kr. mod lidt under 3 mill. kr. i 1976–77.

Rigsrevisionen har i en beretning henvist til, at der for de mange rejsende, der passerer Store Bælt, er gode muligheder for at indtage måltider m.v. i færgerestauranterne, der også ejes af DSB. Ministerens henvisning til, at gangbesværede foretrækker at blive i toget under overfarten, kan næppe alene begrunde tilskud på mere end 2 mill. kr. til en servicefunktion i et statsforetagende, der i forvejen beklager sig over vanskelige økonomiske forhold.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Togservicens særlige berettigelse ligger jo i, at det rejsende publikum i dag med de hurtige tog og meget korte stationsophold ikke har samme muligheder som tidligere for at skaffe sig måltider og andre rejseforuden-

[Ministeren for offentlige arbejder]

der under stationsopholdene. For langvarigt rejsende er det derfor ønskeligt, at en sådan service forefindes i toget.

Jeg forstår imidlertid godt, at spørgeren og andre fristes til at tillægge Storebæltsoverfartens restauranter en særlig betydning ved bedømmelsen af omfanget af togservicen i tog, der passerer denne overfart, og det er da også rigtigt, at et flertal af passagererne i tog, der passerer denne overfart, foretrækker at indtage deres måltider m.v. i færgerestauranterne. Men der er nogle – og det er et efterhånden ikke ringe antal – passagerer, der foretrækker at blive siddende i toget under overfarten, ikke bare gangbesværede eller på anden måde bevægelseshæmmede personer, men også mange, som simpelt hen gør det af bekvemmelighedsgrunde. Dertil kommer, at togservicen på strækningen København–Korsør–Nyborg–Fredericia har den højeste omsætning pr. befordret passager, den mest rationelle personaleudnyttelse og den bedste økonomi, så det ville næppe være hensigtsmæssigt at nedlægge eller reducere togservicen netop på denne strækning.

De strækninger, hvor DSBs togservice ikke kan hvile i sig selv, er de tyndere belagte strækninger i Jylland, men her er et særligt behov for service. Mange passagerrejser inden for det jysk-fynske område er relativt lange rejser med korte stationsophold, og det er her, det er relativt dyrt at opretholde togservicen.

Nu må vi imidlertid holde os for øje, at selv om det i 1976–1977 kostede ca. 3 mill. kr. at opretholde denne service, så faldt omkostningerne i 1977–1978 til ca. 2 mill. kr., og for finansåret 1979 – det var vel at mærke før isvinterens negative virkninger kunne forudses – budgetteredes der med en omkostning på kun 1 mill. kr.

Disse omkostninger udgør i øvrigt kun en meget ringe del af DSBs totale produktionsomkostninger på passagersiden, så ringe en andel, at man, med den betydning, som togservicebegrebet utvivlsomt har haft for DSB, må antage, at omkostningerne har stået i et rimeligt forhold til deres trafik- og indtægtskabende virkning. En nedlæggelse af togservicen ville således næppe være en fornuftig og økonomisk disposition, og jeg finder det derfor rigtigt at opretholde togservicebegrebet hos DSB.

Grove (KF):

Nu siger ministeren i sit svar, at det ikke er et stort beløb det drejer sig om, 2 mill. kr. For ikke så lang tid siden så vi, at man fra forskellig side inden for DSB Caterings område ønsker at udvide, og dér bruger man jo gerne begrundelsen, at man har overskud i kapacitet, og derfor er det naturligt at tage nye opgaver op.

I denne vinter har vi oplevet andre områder, hvor DSB har undskyldt sig med underskud af kapacitet, det være sig enten materiel eller mandskab, hvilket har været årsag til disse forsinkelser hele vinteren igennem. Man har nævnt, at man mangler fornuftigt rullende materiel, man har nævnt, at man mangler mandskab til at give informationer osv.

Hvis nu folk skulle vælge, tror ministeren så egentlig ikke, at de først og fremmest ville vælge, at DSB påtog sig og prøvede at udføre den opgave, vi egentlig har givet DSB, nemlig at transportere folk nogenlunde regelmæssigt, hurtigt og effektivt, fremfor – som der er en tendens til i DSB – at påtage sig mange andre opgaver og bruge ressourcer på det område, og her tænker jeg på bl. a. togservice? Vi har jo også hørt om de problemer, togservice giver – det er jo ikke så længe siden, der var et spørgsmål herom i folketinget – bl. a. spiritusproblemer.

Jeg tror – og det beder jeg ministeren kommentere – at folk først og fremmest ønsker, at de ressourcer, de bevillinger, vi giver til DSB, bliver brugt til at fremme transporten, fremme informationen, så det fungerer efter de retningslinjer, som vi ønsker her fra folketingets side, i stedet for at give store tilskud til underskudsgivende serviceområder, som de private mindst lige så godt og nok betydeligt bedre kunne tage sig af.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg vil gerne give udtryk for den formodning, at hr. Grove er enig med mig i, at DSB som en transportvirksomhed må have det som et naturligt led i sin virksomhed at yde service over for passagererne, også af den art, der her er tale om. For mit vedkommende vil jeg ikke gå ind i en vurdering af rimeligheden i at bruge ressourcer på en sådan serviceydelse set i forhold til en ret kortvarig

[Ministeren for offentlige arbejder]

ekstrem snevinter, som – det må jeg naturligvis medgive – har givet DSB en række trafikale problemer. Jeg vil ikke gå ind i en vurdering af det rimelige i en sådan serviceydelse set i forhold til de problemer, en ekstrem isvinter eller snevinter giver DSB. Mit svar på hr. Groves spørgsmål er, at jeg finder det rimeligt, at en serviceydelse af den karakter, hr. Grove har stillet spørgsmål om, må være en naturlig del af DSBs transportvirksomhed og den service over for passagererne, som dette er udtryk for.

Grove (KF):

Skal jeg forstå ministerens svar således, at de besværligheder, vi har haft her i vinter, formoder ministeren ikke giver anledning til ansøgninger om forøgede bevillinger på forskellige områder fra DSBs side? Hvis jeg skal forstå det sådan, så kan jeg forstå ministerens holdning. Men hvis ministeren mener, at vi i nær fremtid må forvente større ansøgninger om bevillinger til rullende materiel, til bedre information osv., vil ministeren så virkelig ikke gå ind i en overvejelse af, hvordan de øvrige midler inden for DSB bliver brugt? Det kan jeg dog ikke tro er ministerens opfattelse.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Der er ingen, der skal være i tvivl om, at en snevinter som den, vi har haft nu, med de besværligheder, det har givet også for DSB, har givet virksomheden øgede omkostninger, som man så må søge at klare ved besparelser på anden vis. Det er utvivlsomt det, der bliver resultatet.

Det, jeg sagde i min besvarelse i anden omgang til hr. Grove, var, at jeg ikke vil vurdere hensigtsmæssigheden og rimeligheden i en sådan serviceydelse set i forhold til en kortvarig, ekstrem trafiksituation.

Hr. Grove er også vidende om, at vi her for kort tid siden har haft første behandling af forslag til lov om elektrificering af hovedstrækningerne inden for DSBs trafiknet, og at der netop i den forbindelse er bevilget yderligere midler, således at man kan gennemføre eksempelvis denne investering set i forhold til en udvidelse af DSBs investeringsrammer.

Hermed sluttede spørgsmålet.

13) Til ministeren for offentlige arbejder af:**Grove (KF):**

»Kan ministeren oplyse, om der er nogen påviselig rationaliseringsmæssig og økonomisk fordel ved, at hovedstadsrådets trafikselskab ved ændring af kontrakterne søger at tiltvinge sig forkøbsret til de busruter, der for tiden kører under entreprenørkontrakter?«

(Spm. nr. 630).

Skriftlig begrundelse.

Entreprenørkontrakterne udløber den 1. april 1979 og er nu blevet opsagt af HT med det klare formål, at dette selskab skal tiltvinge sig forkøbsret. I en skrivelse fra ministeriet for offentlige arbejder til hovedstadsrådet, dateret 15. februar 1979 og med journalnummer M 3–24, hedder det imidlertid, at »efter ministeriets opfattelse er der intet, der nødvendiggør indsættelse af bestemmelser om forkøbsret i entreprenørkontrakterne for at opfylde lovens formål.«

Det vil være forkert at satse på en overtagelse af disse busruter. De bør blive i de private vognmænds regie. Disse er i forvejen inde i de lokale forhold, og det vil kunne skade trafikbetjeningen, hvis der ændres herpå.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg vil gerne svare, at som hr. Grove jo sikkert ved, meddelte jeg for kort tid siden på forespørgsel hovedstadsrådet, at det ikke var stridende mod den gældende lovgivning at søge indført en forkøbsret for HT i entreprenørkontrakter med de private busselskaber inden for HTs område, men at der på den anden side efter ministeriets opfattelse ikke er noget, der nødvendiggør indsættelse af en sådan bestemmelse for at opfylde lovens formål. Dette svar gælder selvfølgelig stadig.

Når hr. Grove nu spørger, om jeg kan oplyse, om der kan påvises nogen rationaliseringsmæssig eller økonomisk fordel ved, at HT i givet fald under anvendelse af en sådan forkøbsret til sin tid overtager de private busselskaber, ja, så må jeg svare, at der for

[Ministeren for offentlige arbejder]

mig ikke foreligger noget materiale, som sandsynliggør noget sådant. Jeg må samtidig tilføje, at det i henhold til lovgivningen alene er hovedstadsrådet, som har kompetencen og ansvaret for beslutningerne på dette område.

Grove (KF):

Da vi her i folketinget vedtog loven om hovedstadsområdets trafikplanlægning, gik den jo først og fremmest ud på en koordinering, en planlægning og en samordning af de offentlige og private takster. Her i folketinget blev dette problem diskuteret meget, og der blev givet udtryk for fra alle sider, fra alle partier i folketinget, at det, der var hovedformålet med loven, var en planlægning og en koordinering. Der var intet som helst, der tydede på, at denne lov skulle bruges til, skal vi sige en nationalisering af de private bus-selskaber. Det er jo ikke så længe siden, vi behandlede en lov i folketinget om det samme emne, en lov, som kommer til at gælde for resten af landet.

Når vi tager de to love og de forudsætninger, hvorunder folketinget vedtog dem – og ministeren, som tilhører et liberalt parti, var jo dengang en stærk fortaler for, at det kun var planlægning – så vil jeg gerne spørge ministeren: når der ikke er noget økonomisk eller noget andet, der tyder på noget som helst fornuftigt i, at man tiltvinger sig en forkøbsret, hvad agter ministeren så at gøre i den anledning?

Lowzow (KF):

Da denne lov i sin tid blev behandlet i folketinget, sad ministeren i udvalget om offentlige arbejder. Ministeren var dengang af den formening, og hans parti var af den formening, at denne lov ikke måtte bruges til at overtage private busruter. Har ministeren skiftet mening om dette, eller vil han benægte, at det var partiets og hans indstilling under udvalgsarbejdet dengang?

Thorndahl (FP):

Jeg står her med den nugældende kontrakt for HTs busentreprenører, og det hedder i bemærkningerne til kontraktens § 1:

»Kontrakten skal give entreprenøren mulighed for at drive busvirksomhed som selvstændig erhvervsudøver under visse nærmere

fastsatte retningslinjer for hans erhvervsudøvelse.«

Det kontraktudkast, som HTs administration gennem måneder og i øvrigt helt uden politisk dækning i hovedstadsrådets kompetente udvalg og selve rådet har forhandlet med busentreprenørerne om, er jo nærmest diametralt modsat. Der står f. eks. i § 6:

»Såfremt entreprenøren i løbet af kontraktperioden ønsker at afhænde sin virksomhed, har HT forkøbsret og kan overtage busserne efter de foran anførte regler.«

»De foran anførte regler« betyder overtagelse af busparken til uafskreven restværdi, simpelt hen ikke mere, og dermed altså til et beløb, der er væsentlig lavere end den reelle værdi af busvirksomheden.

I den anledning vil jeg gerne spørge ministeren, for hvilket beløb og på hvilke vilkår og på hvilken måde HT overtog de private busvirksomheder, der ved HTs dannelse i 1974 og i 1975 ikke ønskede at gå ind i HTs samlede virksomhed.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Hr. Grove spørger mig, hvad jeg agter at foretage mig, hvis der bliver tale om, at HT udnytter en forkøbsret. Som jeg omtalte det i mit første indlæg, er en forkøbsret ikke stridende mod lovgivningen, men der er på den anden side heller ikke noget i lovgivningen, der begrunder noget sådant. Hr. Groves spørgsmål har jeg i og for sig allerede svaret på. Det er op til hovedstadsrådet at afgøre, det er hovedstadsrådets ansvar i forhold til forhandlinger om entreprenørkontrakter med de private vognmænd.

Jeg er ikke bekendt med, hvad den daværende minister i udvalget har sagt, men der er ikke i forhold til det, hr. Lowzow siger, tale om, at ministeren har skiftet mening i denne sag. Jeg har klart og tydeligt givet udtryk for, at der ikke er noget i loven, der giver noget holdpunkt for nødvendigheden af at indsætte en bestemmelse om forkøbsret. Det er der klart givet udtryk for fra min side.

Til hr. Thorndahl vil jeg sige, at jeg ikke er bekendt med det spørgsmål, der bliver rejst, og hvilke priser der har været tale om i 1974, som hr. Thorndahl her nævner.

Grove (KF):

[Grove]

Hvis hovedstadsrådet gennemtvinger den ordning, man lægger op til, så vil det jo medføre en central styring og en central drift af nærtrafikken i hele Nordsjælland. Man vil dermed udslette de mindre virksomheder. Vi er mange, der lægger stor vægt på nærdemokratiet, og jeg har forstået det sådan, at det gør ministeren også. Noget af det, der blev fremhævet, da vi vedtog denne lov, var, at det var en stor fordel at beholde de private entreprenører, som havde et lokalt kendskab, som kendte deres kunder, som havde et tæt forhold til lokalområdet. Vi lagde også megen vægt på, at der var en mulighed for at sammenligne de lokale entreprenørers drift og HTs drift. Det blev fremhævet som en af de gode ting.

Hvis nu hovedstadsrådet gennemtvinger dette, så har vi ikke længere de muligheder. Derfor spørger jeg ministeren: er det ikke nu, vi skal rette på denne lov, når vi kan se, at den bliver administreret imod den ånd, hvori den blev vedtaget her i folketinget? Og derfor spørger jeg ministeren: agter ministeren at rette på denne lov, når man kan se, at den vil blive administreret imod det, et stort flertal her i folketinget var enige om?

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Til hr. Grove vil jeg gerne svare, at jeg ikke har konkrete planer om at søge den lov ændret, som blev vedtaget i sin tid. Der blev jo klart lagt op til dengang, at spørgsmålet om entreprenørkontrakter og deres indgåelse, spørgsmålet om ansvaret, dets placering, var et spørgsmål mellem hovedstadsrådet og de private vognmænd, der i givet fald ville køre for hovedstadsområdet trafikselskab, og det har jeg ikke konkrete planer om at søge ændret.

Jeg vil også godt sige, at jeg opfatter spørgsmålet lidt teoretisk. Man står over for nu at skulle forhandle nye entreprenørkontrakter, det er det, man står over for at skulle gøre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

14) Til *finansministeren* af:

Poulsgaard (FP):

»Vil ministeren oplyse omfanget af de senere dages faglige møder i arbejdstiden og

øvrige aktioner inden for centraladministrationen?»

(Spm. nr. 627):

Skriftlig begrundelse.

Centraladministrationens embedsmænd og gymnasielærere har afvekslende, interessant og renligt arbejde med behagelige arbejdstider. I løbet af den sidste snes år har de desuden opnået gevaldige timelønninger, hvortil skal lægges pensionsfordele, kurser på luksushoteller og rejser samt et væld af andre tillægsgoder, således som fremskridtspartiet med adskillige forslag har gjort opmærksom på, se f. eks. beslutningsforslag nr. LXVII af 10. februar 1976.

På den baggrund er det temmelig oprørende at høre, at disse forkælede grupper ikke passer deres arbejdsforpligtelser.

I svaret bedes udtrykkelig anført, i hvilket omfang tjenestemænd har deltaget i aktionerne, idet tjenestemænd er en privilegeret klasse i Danmark. Tjenestemandssystemet er efter fremskridtspartiets mening forældet, men man har forsvaret systemet med, at det var nødvendigt for staten at have en stab, der ikke måtte strejke, og som til enhver tid skulle være loyal over for den siddende regering.

Spørgeren finder, at det er uhyre vigtigt, at offentligheden får kendskab til, om der er tjenestemænd involveret i de aktioner, der foregår.

Finansministeren (Heinesen):

Jeg kan oplyse, at der i dagene 19.-23. februar 1979 ifølge de for finansministeriet foreliggende oplysninger har fundet overenskomststridige arbejdsnedlæggelser sted i form af faglige møder blandt overenskomstansatte akademikere i centraladministrationen i 9 tilfælde. I 6 af disse tilfælde har medarbejdere efter afholdelse af fagligt møde forladt arbejdspladsen.

Disse aktioner er blevet behandlet efter sædvanlige fagretlige regler. Der vil i overensstemmelse med sædvanlig praksis ske fradrag i lønnen for det tidsrum, arbejdsnedlæggelsen har været inden for normal arbejdstid.

Endelig skal jeg vedrørende spørgerens bemærkninger herom oplyse, at der efter de af finansministeriet indhentede oplysninger i

[Finansministeren]

et enkelt tilfælde har deltaget én tjenestemand i ét fagligt møde.

Der har i 20 tilfælde været afholdt faglige møder med den pågældende styrelses stiltien- de eller udtrykkelige godkendelse. Disse mø- der kan derfor ikke karakteriseres som over- enskomststridige aktioner. De har gennemgå- ende været kortvarige og af orienterende ka- rakter.

Poulsgaard (FP):

Jeg vil da gerne sige ministeren tak for svaret. Jeg synes, det i og for sig var gavnligt at få at vide, at der kun har været én tjene- stemand involveret, og også, at man er be- sluttet på at gribe ind, for vi kan jo ikke ha- ve dette uvæsen til at brede sig. Men det kan jeg også forstå at ministeren er indstillet på efter forskellige udtalelser.

Jeg har et brev her, som jeg har fået, og der er noget, jeg ikke rigtig kan få til at rime med det, ministeren sagde. Nu vil jeg ikke beskyldte ministeren for ikke at tale sand- hed. Det er nogle, der arbejder på et gymna- sium, og de skriver: »Vi har ret til at holde faglige møder i arbejdstiden.« Jeg tror, at det absolut må være en misforståelse, at man har ret til at holde faglige møder i arbejdstiden, for hvis man havde ret til det, så blev man vel ikke trukket i sin løn.

Det er jo ikke ministeren ubekendt, at vi ikke er tilhængere af tjenestemandssystemet, men så længe vi har tjenestemandssystemet, så må man også forvente, at disse tjene- mænd lever op til de love og bekendtgørel- ser, der er. Det kan jeg forstå at de har gjort bortset fra et enkelt tilfælde, og det synes jeg at det var rart for offentligheden at få kend- skab til. Derfor mit spørgsmål.

Finansministeren (Heinesen):

Jeg skal i anledning af hr. Poulsgaards bemærkninger for god ordens skyld sige, at hr. Poulsgaard har spurgt om forholdene in- den for centraladministrationen. Gymnasi- erne er ingen del af centraladministrationen, men også dér har der, så vidt vi ved, fundet visse overenskomststridige arbejdsnedlægge- lser sted, og dette forhold undersøges i øje- blikket i undervisningsministeriet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

15) Til *arbejdsministeren* af:

Kallesøe (KF):

»Finder ministeren det rimeligt, at Han- dels- og Kontorfunktionærernes Forbund i forbindelse med oprettelse af en gruppe- livsforsikring kun giver medlemmerne fire dage til at reagere, og finder ministeren det i or- den, at medlemmerne selv skal betale porto, hvis de ikke skal være medlem?«

(Spm. nr. 631).

Skriftlig begrundelse.

HK har til samtlige sine medlemmer mel- lem 20 og 67 år fremsendt et tilbud om, at medlemmerne kan komme med i en gruppe- livsforsikring. I et konkret tilfælde har mod- tageren først fået henvendelsen den 21. fe- bruar, og da der skal svares inden den 25., hvis man ikke vil være med, er det således en frist på fire dage. Ønsker man at være med, skal man intet foretage sig.

Det kan ikke være rimeligt, at medlem- merne kun får fire dage til denne sag. Der vil uden tvivl være tilfælde, hvor modtagerne har ferie og således ikke er hjemme, eller hvor postvæsenet ikke kan nå frem på grund af is- og snevanskeligheder. Når man tager i betragtning, at HKs kongres vedtog at ned- sætte et udvalg med henblik på en gruppe- livsforsikring allerede i 1977, forekommer det forbløffende, at medlemmerne kun får fire dage til at reagere i, hvis de altså overhove- det får meddelelsen i rette tid.

Medlemmerne skal selv betale porto, hvis de ikke vil være med, og det kan ikke være rimeligt.

Tilbudet omfatter heller ingen fortrydelses- ret, hvilket også er en fejl.

Arbejdsministeren (Auken):

Hr. Kallesøe må undskylde mig, men hvis en minister skulle give et seriøst svar på dette spørgsmål, så ville det vel heller ikke være utænkeligt at forestille sig, at det næste spørgsmål, man skulle besvare, var, om mini- steren finder det rimeligt, at Landsorganisati- onens formand holder hund, eller at man spørger, om ministeren finder, at den spise- pause, der var afsat på generalforsamlingen for medlemmerne i går i Dansk Arbejdsgi- verforening, var rimelig.

[Arbejdsministeren]

Det kan ikke være en ministers opgave at tage stilling til helt interne forhold i et forbund, og det har jeg da heller ikke til hensigt at gøre, selv på hr. Kallesøes velmente spørgsmål.

Jeg skal dog til beroligelse for hr. Kallesøe sige, at jeg har læst i avisen, at forbundet af egen drift har draget omsorg for en forlængelse af den frist, medlemmerne har til at besvare forespørgslen fra forbundet.

Kallesøe (KF):

Jeg takker ministeren for det svar, han har givet, men må samtidig sige, at det ikke synes at være særlig tilfredsstillende.

Det, det drejer sig om, og som jeg også tror at ministeren vil give mig ret i ligger i spørgsmålet, er, at der her er anvendt et princip for hvervning, som egentlig ikke hører hjemme her. Det er det såkaldte passive acceptprincip.

Jeg har naturligvis rettet spørgsmålet til ministeren, fordi nogle HK-medlemmer har henvendt sig til mig om spørgsmålet, og fordi det er HK, der er formidler af salget af forsikringer, og ikke det pågældende forsikringsselskab. Det er derfor, jeg har spurgt ministeren.

Det, der er det centrale i spørgsmålet, er princippet om passiv accept. Jeg har prøvet at undersøge det lidt inden for forsikringsbranchen, og det viser sig, at man ved nytegnning ikke bruger passiv accept-princippet. Det mener man simpelt hen strider imod god forretningsskik, og jeg ved, at spørgsmålet har været behandlet i Assurandør-Societetet, hvor man sådan set har advaret mod dette princip. Men man kunne jo forestille sig, hvis man tænkte sig dette princip ført videre, at man f. eks. kunne melde folk ind i en forening, hvis de ikke protesterede mod at blive medlem, eller noget i den retning, og det ville føre til helt uacceptable tilstande.

Jeg vil derfor spørge ministeren, hvorledes man skal forholde sig for at få ordnede forhold, således at man ikke bliver medlem af en eller anden ordning, såfremt man ikke ønsker det, eller hvis man f. eks. er bortrejst på ferie el. lign. Jeg har set, at man har udvidet fristen til at melde fra til en uge, men det er jo ikke det, det drejer sig om. Det, det drejer sig om, er selve princippet, dette at man pludselig kan se sig som medlem af en

organisation eller en forening eller en ordning, uden at man egentlig vil det.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg har ikke noget at føje til mit svar på hr. Kallesøes spørgsmål. Jeg har ikke bestridt, at hr. Kallesøe rejser et spørgsmål, der deles af medlemmer af Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund. Jeg har bare bestridt, at det var mig, der skulle besvare det spørgsmål.

Kallesøe (KF):

Så må jeg opfatte situationen sådan, at hvis man skal have spørgsmålet besvaret, så må man altså rette henvendelse til f. eks. handelsministeren, fordi det er et spørgsmål om god forretningsskik, og det forstår jeg, at det må man så gøre ved en anden lejlighed.

Hermed sluttede spørgsmålet.

16) Til *handelsministeren* af:

Kaj Hansen (DKP):

»Hvorfor har ministeren bundet sig til at købe yderligere gasmængder af DUC på samme vilkår som for de første, da DUCs fortjeneste på de sidste gasmængder vil være størst?«

(Spm. nr. 633).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge kontraktudkastets punkt 3 skal de indvindelige gasreserver genvurderes 1986-90, og eventuelt yderligere mængder end 55 mia m³ skal tilbydes DONG på samme vilkår som for de første 55 mia m³.

På baggrund af, at kontrakten vil give DUC en nettofortjeneste på ca. 20 mia kr., må ministeren overveje alle muligheder for at stramme kontraktens betingelser.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg kan sige, at således som aftalen mellem Dansk Olie & Naturgas A/S, kaldet DONG, og Dansk Undergrunds Consortium er udformet, er DONG ikke forpligtet til at aftage gasmængder ud over de første 55 mia m³. Tilbyder DUC i tiden 1986-1990 yderligere gasmængder, så har DONG ret til at kræve en revision af leveringsbetingelserne for et sådant yderligere kvantum. Opnås der

[Handelsministeren]

ikke enighed herom mellem parterne, så har DONG adgang til at købe det tilbudte kvantum eller en vis minimumsandel af det tilbudte kvantum på samme vilkår som de første 55 mia m³.

Disse bestemmelser giver efter min opfattelse til sin tid staten den fornødne fleksibilitet i forbindelse med vurderingen af, om yderligere faser i gasprojektet bør iværksættes. Jeg kan her henvise til finansministerens investeringsredegørelse i maj sidste år.

Med den prisudvikling, som vi må vente på såvel olie- som gasmarkedet, anser jeg det som en væsentlig fordel, at DONG kan fastholde de oprindelige vilkår. Investeringssætsigt må det antages at DUC vil få øgede udgifter i de senere faser af gasleverancen for at kunne opretholde det, der kaldes den lange plateauperiode, altså den lange periode, som vil komme, med konstante leverancer.

Kaj Hansen (DKP):

Det er klart, at der i den aftale, der er truffet mellem DUC og DONG, og som ministeren ikke mener skal offentliggøres, kan blive mange spørgsmål, hvor der kan blive tale om fortolkninger.

Når jeg har rejst dette spørgsmål, så er det, fordi det ud fra en almindelig forretningsmæssig betragtning må ligge sådan, at jo mere gas der findes i Nordsøen, jo billigere bliver investeringerne pr. kubikmeter gas. Det turde være ganske klart.

Vi ved også, at der er forskellige vurderinger af, hvor meget gas der er i Nordsøen. Vi ved, at DUC mener, at der kan indvindes 53-75 mia m³, men vi ved også, at det konsulentfirma fra USA, som handelsministeriets tilsynsråd har fået til at undersøge det, mener, at der kan udvindes 100-110 mia m³. Handelsministeriet har oplyst, at efter 1986, men før 1990, skal man genvurdere de indvindelige reserver i de fire strukturer, og at sådanne yderligere mængder, som DUC mener at kunne producere, vil blive tilbudt DONG på samme vilkår som de første 55 mia m³.

Dér må man helt klart mene, at når der er så meget mere gas, som der måske kan blive tale om efter det amerikanske konsulentfirmas vurderinger, så ville det være absolut rimeligt, at den blev tilbudt til en billigere pris. Men jeg synes, at der lå en vis fortolk-

ningsmulighed i det, ministeren sagde. Derfor vil jeg spørge konkret: ligger det sådan, at den aftale, der er truffet, kan indebære, at man på baggrund af, at der findes betydelig mere gas, end DUC har opgivet, vil være i stand til at opnå en lavere pris end den hidtidige, som man siger, at der kan tilbydes?

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg kan gentage, hvad jeg sagde i mit første svar, at vi har ved en genvurdering i perioden 1986-90 ret til at kræve en revision af leveringsbetingelserne, og hvis vi ikke kan nå til enighed om det, så har vi adgang til at købe det tilbudte kvantum på de nu aftalte betingelser under forudsætning af, at den vurdering, der har fundet sted, muliggør, at dette kvantum kan udvindes.

Så vil jeg stiltørdigt have lov at sige, at de spørgsmål, der stilles her, vil man i vid udstrækning kunne finde besvaret i den redegørelse, jeg har under forberedelse. Der er intet hemmeligt om disse ting, men det tager sin tid at få det udarbejdet.

Kaj Hansen (DKP):

Det er klart, at det vil tage sin tid at få den udarbejdet. Derfor synes jeg også, at vi kunne bruge den mellemliggende tid på en fornuftig måde, bl. a. ved at stille disse spørgsmål.

Jeg vil gerne til sidst spørge ministeren, om den prisaf tale, som blev truffet mellem DONG og DUC, blev truffet på grundlag af DUCs vurderinger af gasmængden, eller det var på grundlag af den vurdering, som det amerikanske konsulentfirma har givet.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Den prisaf tale, der er truffet om de 55 mia m³, er truffet på basis af rentabilitetsberegninger for DONG og set i relation til, hvad andre energipriser er. Der er også en eskalationsklausul, så man til stadighed kan sikre, at gaspriserne er konkurrencedygtige med de andre energikilders.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Tyroll: spm. nr. 555.
 Palle Simonsen: spm. nr. 564.
 Ernst Schmidt: spm. nr. 571.
 Glistrup: spm. nr. 572, 582 og 607.
 Børge Møller: spm. nr. 573.
 Maisted: spm. nr. 574, 575, 576 og 577.
 Grove: spm. nr. 578.
 Steen Folke: spm. nr. 579.
 Lilli Gyldenkilde: spm. nr. 584 og 585.
 Jørgen Junior: spm. nr. 592.
 Bernhard Baunsgaard: spm. nr. 595.
 Thorndahl: spm. nr. 596.
 Arentoft: spm. nr. 599.
 Ib Christensen: spm. nr. 600 og 602.
 Uwe Jensen (Ribe a.): spm. nr. 603.
 Lars Emil Johansen: spm. nr. 604.
 Ebba Strange: spm. nr. 606.
 Dohrmann: spm. nr. 612.
 Voigt: spm. nr. 616.

Til *arbejdsministeren* (1/2 79) af:

Tyroll (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at der ikke eksisterer lovhjemmel i gældende lov for begrebet til rådighed for arbejdsmarkedet?«

(Spm. nr. 555).

Begrundelse.

I spørgsmål nr. 518 stillede jeg et nogenlunde enslydende spørgsmål. Svaret indeholdt imidlertid kun væverier frem og tilbage. Indirekte var det en bekræftelse på, at der ikke eksisterer en sådan lovhjemmel, og at arbejdsministeren derfor igennem lovforslag nr. 150 søger en sådan lovhjemmel. Jeg ønsker imidlertid et klart svar og helst med præciseringer i lovteksten. Det må dog være rimeligt at forvente et sådant svar på så væsentligt et område, hvor mange er blevet ramt økonomisk og på anden måde af en administrativt udviklet praksis. Ombudsmanden har i en konkret sag fundet det rimeligt, at offeret for den administrative udvikling søgte fri proces for at få prøvet den omhandlede lovhjemmel. Ombudsmanden har ligeledes opfordret til en tydeliggørelse i loven og vender sig således imod de administrative,

flydende tolkninger. En lang række af arbejdsløse kan kun give ham ret.

Besvarelse (6/2 79):**Arbejdsministeren (Auken):**

Med baggrund i spørgsmålets begrundelse kan jeg konstatere, at hr. Tyroll, folketingets ombudsmand og jeg er ganske enige om, at det er ønskeligt, at arbejdsløshedsloven og de regler, der udstedes i henhold til loven, så klart som muligt giver udtryk for, hvordan retstilstanden er. Det er – som det også fremgår af bemærkningerne til det netop fremsatte forslag – med den begrundelse, at jeg har foreslået en ændring af arbejdsløshedslovens § 62. Jeg må derfor gå ud fra, at hr. Tyroll har sympati for i hvert fald denne del af det fremsatte lovforslag.

Idet jeg i øvrigt henviser til min besvarelse af spørgsmål 518 fra hr. Tyroll, skal jeg til det nu stillede spørgsmål sige, at jeg går ud fra, at hr. Tyroll selv ved gennemlæsning af arbejdsløshedsloven har konstateret, at ordene »til rådighed for arbejdsmarkedet« ikke findes i loven i dag. En nærmere undersøgelse af arbejdsløshedsforsikringen vil imidlertid vise, at arbejdsløshedskasserne gennem tiden har afgjort mange sager, hvor problemet har været, om medlemmet stod til rådighed for arbejdsmarkedet – eller som det også udtrykkes: om medlemmet var arbejdsløs i arbejdsløshedslovens forstand. Det er klart, at arbejdsløshed er en forudsætning for udbetaling af arbejdsløshedsdagpenge, og når der ikke findes retsregler, f. eks. i form af cirkulærer, på området, udvikler indholdet af begrebet sig alene gennem praksis.

Vi er jo enige om, at dette ikke altid er tilfredsstillende for medlemmerne, og jeg håber at afhjælpe en stor del af problemerne gennem lovændringen og det cirkulære, som vil blive udstedt. Imidlertid må vi være klar over, at intet cirkulære kan tage stilling til samtlige de problemer, som kan opstå, og praksis vil også fremover være med til at bestemme rådighedsbegrebets indhold. Der findes jo en praksis omkring alle retsregler. Jeg mener imidlertid, at de kommende ændringer vil give en meget væsentlig tydeliggørelse af retstilstanden, sådan som hr. Tyroll ønsker det i begrundelsen for sit spørgsmål.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (2/2 79) af:

Palle Simonsen (KF):

»Hvad agter ministeren at gøre for at bringe de mange driftsforstyrrelser på Kystbanen til ophør?«

(Spm. nr. 564).

Begrundelse.

Kystbanen fra Helsingør til København befærdes daglig af tusinder af passagerer fra det nordsjællandske område. DSB har selv gjort en stor indsats for at trække så mange som muligt til den kollektive transport. Banen hæmmes imidlertid af de stadige driftsforstyrrelser, der efterhånden har gjort forsinkelser til reglen og ikke undtagelsen. Disse forsinkelser forekommer både på denne årstid som en følge af vintervejret, men præger i næsten lige så høj grad driften under almindelige vejrforhold på andre årstider. Tusinder af passagerer forsinkes daglig i betydeligt omfang med tilsvarende konsekvenser for mistet arbejdstid. En række ekstrarat, der skal bringe passagererne frem til de normale arbejdstider, annulleres, uden at passagererne modtager tilstrækkelig information, og trods annulleringerne indsættes der alligevel alt for få vogne på de togafgange, der gennemføres. Dette betyder, at store dele af passagererne må stå op det meste af turen. Som følge af disse forhold kan der ikke gennemføres billettering. Forholdene på Kystbanen har efterhånden udviklet sig på en sådan måde, at ministeren nu bør gøre en indsats for at normalisere forholdene og dermed sikre, at passagererne bydes rimelige serviceforhold.

Besvarelse (12/2 79):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Det nævnte og andre spørgsmål om drifts-uregelmæssighederne er drøftet med DSBs ledelse, som har orienteret mig om årsagerne til forsinkelser og aflysninger af tog i forbindelse med det ekstraordinært hårde vintervejret. DSB har herunder ikke lagt skjul på, at trafikafviklingen gennem nogen tid uanset vejret ikke har været tilfredsstillende.

Den væsentligste årsag skal søges i DSBs trækraftsituation. En betydelig del af loko-

motiverne er udslidte af en stadig mere intensiv drift, især i den sjællandske regionaltrafik. Hertil kommer, at 15 nye lokomotiver leveret i 1977-78 stadig lider af en række »børnesygdomme« og derfor endnu ikke er 100 pct. effektive.

Der er iværksat en række foranstaltninger med henblik på at bedre situationen.

Øjeblikkelig er vedligeholdelsen af trækraft og vogne blevet stærkt effektiviseret ved iværksættelse af flerholdsdrift og udvidet weekendarbejde på værkstederne. På længere sigt undersøges bl. a. mulighederne for gennem intensivering af den præventive vedligeholdelse at mindske antallet af lokomotivnedbrud under drift.

Samtidig arbejdes med løsninger, der tager sigte på at styrke regionaltrafikken, herunder Kystbanen, ved fremskaffelse af reservemateriel til øjeblikkelig indsættelse under nedbrud og forsinkelser. Om muligt vil der blive indsat flere togstammer i bestående omløb i regionaltrafikken, som herved bliver mindre sårbar over for nedbrud og forsinkelser i den planmæssige toggang.

DSB oplyser, at de i regionaltrafikken foretagne aflysninger af myldretidstog under snesituationen er meddelt alle stationer og alt oplysningspersonale samt Danmarks Radio, og kan kun beklage, hvis oplysningerne ikke er nået frem til passagererne.

Under de nævnte aflysninger har DSB i visse tilfælde indsat flere vogne i de tilbageværende tog, men erkender, at kapaciteten i visse tilfælde var utilstrækkelig, når flere tog inden for et kortere tidsrum måtte aflyses. Imidlertid sætter stationernes udformning og lokomotivernes ydeevne visse grænser for togstørrelsen.

Jeg har henstillet til DSB, at alle igangværende og planlagte aktiviteter til bedring af driftssituationen fremskyndes så meget, som de ressourcemæssige muligheder tillader det.

Til *miljøministeren* (5/2 79) af:

Ernst Schmidt (FP):

»Hvor mange steder i landet og i hvilket omfang er der konstateret forurening af grundvandet som følge af, at nedgravede olietanke har været gennemtæret og dermed utætte?«

(Spm. nr. 571).

[Ernst Schmidt]

Begrundelse.

Ifølge Berlingske Tidende den 2. februar 1979 har en undersøgelse vist, at olietanke er rustet helt op, og at man af frygt for grundvandsforurening nu påtænker at udskifte 50.000 olietanke.

Kontorchef Erling Rørdam, miljøstyrelsen, oplyser ifølge artiklen, at man sidste år gav en dispensation for opgravning af gamle olietanke, fordi man regnede med, at kun 5 pct. af disse var gennemtærede.

På den baggrund må miljøstyrelsen have nogle erfaringer og oplysninger til belysning af problemet, hvorfor spørgsmålet er stillet.

Besvarelse (14/2 79):

Miljøministeren (Ivar Hansen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for miljøstyrelsen, som har oplyst følgende:

»Efter den gældende olietankbekendtgørelse er det kun bestemt, at kommunalbestyrelserne skal indberette olieuheld til miljøstyrelsen, såfremt de direkte truer vandforsyningen. Miljøstyrelsen har derfor *ikke* modtaget oplysninger om det faktiske antal grundvandsforureninger, men alene modtaget oplysning om de indtil nu heldigvis få tilfælde, hvor vandforsyningsanlæg har været direkte truet. Ved samtaler med personale i kommunernes tekniske forvaltninger har miljøstyrelsen imidlertid fået oplyst, at der konstateres et stort antal uheld, som ikke falder ind under de indberetningspligtige, men som medfører en grundvandsforurening.

Miljøstyrelsen har derfor stillet forslag om, at der i en revideret olietankbekendtgørelse, som agtes udsendt i løbet af foråret 1979, indføjes en bestemmelse om, at kommunalbestyrelserne i en periode på to år skal indberette alle tilfælde af utætte olietanke m. v. til miljøstyrelsen.

I forbindelse med et spørgsmål i december 1975 fra folketingsmedlem Henning Philipson i anledning af en konkret olieforureningssag indhentede miljøstyrelsen i 1976 oplysninger fra enkelte udvalgte kommuner. På denne baggrund skønnede miljøstyrelsen, at der forekommer 100–200 tilfælde årligt af utætheder på olietanke og tilhørende rørsystemer, svarende til 2–3 pct. af de tanke, som på dette tidspunkt var 20 år gamle. Miljøstyrelsen bemærkede i denne forbindelse, at

hyppigheden måtte antages at ville stige, efterhånden som de tanke, der er nedgravet i 1960'erne, blev ældre. Dels er tankene fra 1959 og senere af en væsentlig dårligere kvalitet end de tanke, der blev fremstillet før dette tidspunkt, dels er der flere af dem, fordi den store stigning i antallet af oliefyr kom fra 1959.

Dette var det materiale, som miljøstyrelsen havde kendskab til, da man den 21. marts 1978 efter anmodning fra handelsministeriet udsendte den cirkulæreskrivelse, hvori man under henvisning til igangværende overvejelser om planlægning af energi- og varmeforsyningen henstillede til kommunalbestyrelserne indtil videre ikke at kræve udskiftning af 20 år gamle tanke i byer og bymæssig bebyggelse.

Herefter har miljøstyrelsen i efteråret 1978 modtaget oplysninger fra et firma, som udfører indvendige glasfiberarmerede polyester-tanke i eksisterende ståltanke, om de tanke, som firmaet har inspiceret siden virksomhedens start i 1976. Det fremgår heraf, at af 292 inspicerede tanke var 81 eller 28 pct. gennemtærede. Fordelingen på de enkelte år fremgår af nedenstående skema.

År	Antal tanke	Heraf gennemtærede	Gennemtærede i %
1976	33	8	24
1977	151	35	23
1978	108	38	35
I alt	292	81	28

Det er ikke oplyst, om gennemtæringen skyldtes indvendig eller udvendig korrosion.

Ovenstående opgørelse vedrører imidlertid hovedsagelig benzin- og olietanke på servicestationer. Miljøstyrelsen har fra tankfabrikanter fået oplyst, at sådanne store tanke også efter fremkomsten af »konkurrencetankene« i 1958–59 til især mindre fyringsanlæg blev udført i samme kvalitet som hidtil. Der er altså grund til at antage, at der vil være en væsentlig højere gennemtæringshyppighed for de mindre »hustanke«, som har været anvendt i forbindelse med fyringsanlæg, medens gennemtæringshyppigheden for 20 år gamle tanke på servicestationer i fremtiden

[Miljøministeren]

vil ligge på et niveau omtrent som ovenfor anført.

Det er miljøstyrelsens opfattelse, at tankenes tilstand er stærkt afhængig af lokale forhold. Således kan det som et eksempel nævnes, at miljøstyrelsen fra et firma, som foretager tankudskiftninger i en københavnsk forstadskommune, har fået oplyst, at næsten 100 pct. af de 20 år gamle tanke, som opgraves, er gennemtærede.

På baggrund af disse nye oplysninger er det miljøstyrelsens antagelse, at der er skønnet væsentligt for lavt med hensyn til hyppigheden af tankgennemtæringer. Miljøstyrelsen er derfor af den opfattelse, at adgangen til fortsat midlertidig anvendelse af tanke ud over den normale forældelsesfrist på 20 år, som er udtrykt i cirkulæreskrivelsen af 21. marts 1978, ophæves, således at man kan vende tilbage til den praksis, som var gældende før dette tidspunkt.

Miljøstyrelsen skal i øvrigt gøre opmærksom på, at der ikke er tale om ekstraordinært at udskifte 50.000 tanke. Der er alene tale om, at man vender tilbage til den praksis, som har været gældende fra den første olietankbekendtgørelses ikrafttræden den 1. april 1970 og indtil udsendelsen af den nævnte cirkulæreskrivelse af 21. marts 1978, således at alle olietanke skal sløjfes eller renoveres senest, når de er 20 år gamle.«

Jeg kan tilføje, at spørgsmålet om sløjfning af 20 år gamle olietanke på under 6.000 l for øjeblikket drøftes med handelsministeren i relation til de igangværende overvejelser om lovgivning vedrørende varmforsyning m. v.

Til ministeren for skatter og afgifter (6/2 79) af:

Glistrup (FP):

»Hvilke biltyper anvendes som ministerbiler, og hvor nidkære er de retningslinjer og beløbsstørrelser, som skattemyndighederne anvender ved indkomstbeskatning af værdien af at have ministerbil til rådighed?«

(Spm. nr. 572).

Begrundelse.

En af gammelpartiernes herrefolksmentaliteter er, at ministrene – også når de opholder sig i Danmark – for skatteydernes regning

får stillet bil med chauffør til rådighed. De kan bruge den overalt, befordring til og fra arbejdet, transport til partimøder og alskens andre privatforeteelser. Overalt kan de undgå berøring med den fjerne befolkning, som man træffer, når man i stedet bruger offentlige transportmidler.

Den elendighed vil formentlig fortsætte, til vi får en fremskridtsregering. En sådan vil som en af sine første handlinger totalt afskaffe ministerbilerne.

I mellemtiden må oppositionen imidlertid sikre, at offentligheden får klarhed over, hvorvidt den forargelige ministerbilordning også udnyttes til skattefusk. Vi ved, at almindelige mennesker, der bruger bil, over en bank nægtes fradrag for befordring mellem hjem, sommerhus og arbejdssted og beskattes til det hvide ud af øjnene for brug af firmabil til private formål. Men hvordan det er med ministrene, har vi hørt alt for lidt om.

Besvarelse (14/2 79):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

De tjenesteautomobiler, som de 21 ministre råder over, fordeler sig på følgende biltyper:

- 10 Mercedes
- 5 Ford Granada
- 4 Volvo
- 1 Citroën
- 1 BMW.

2 reserveministerbiler administreres af statsministeriet og anvendes bl. a. i forbindelse med reparationer af den faste vognpark. Reserveministerbilerne er af følgende biltyper:

- 1 Audi 100
- 1 Toyota Crown.

Om ministrenes rådighed over ministerbilerne og om beskatning af værdien af eventuel privat kørsel med ministerbilen gælder følgende:

En minister får af staten stillet et personmotorkøretøj med chauffør til rådighed som tjenesteautomobil. Den kan anvendes til befordring mellem bopæl og ministerium og anden befordring i ind- og udland i forbindelse med varetagelsen af ministerhvervet og den dertil knyttede mødevirksomhed o. lign. I det omfang ministerbilen således benyttes i

[Ministeren for skatter og afgifter]

tjenstligt øjemed, herunder også til befordring mellem bopæl og arbejdsplads, skal der ikke ved opgørelsen af ministerens skattepligtige indkomst medregnes noget beløb for benyttelsen af ministerbilen.

Benyttes ministerbilen til rent private formål såsom ferierejser og lignende, medregnes værdien heraf ved indkomstopgørelsen efter de af ligningsrådet fastsatte kilometertakster for privat kørsel i bil stillet til rådighed af arbejdsgiveren.

De af ligningsrådet fastsatte kilometertakster er anført i de årlige meddelelser fra statskattedirektoratet og ligningsrådet, senest meddelelser 1978, side 242.

Til økonomiministeren (6/2 79) af:

Børge Møller (FP):

»Finder ministeren det rimeligt, at selvstændige erhvervsdrivende med en arbejdsbyrde på ofte 2 x 40 timer om ugen bliver straffet af det offentlige for betydningsløse småovertrædelser såsom at undlade at indsende skemaer til Danmarks Statistik etc.«

(Spm. nr. 573).

Begrundelse.

En landmand i Thy er blevet idømt en bøde på 400 kr. for ikke at ville udfylde et skema til Danmarks Statistik. Det er et paradoks, at der foregår en voldsom afkriminalisering af forbrydelser over for private (tyveri, vold, hærværk etc.), og at en spritbilist med tre dræbte på samvittigheden løslades to timer efter ulykken, medens en ellers lovlydig borger, der glemmer at indberette rettidigt til momsdirektoratet, omgående får en bøde på mindst 100 kr.

Borgernes retsbevidsthed krænkes, når myndighederne samtidig godtager, at Christianias 40 erhvervsvirksomheder igennem en femårig periode kun har betalt 7.233 kr. i moms.

Besvarelse (13/2 79):

Økonomiministeren (Anders Andersen):

I begrundelsen for spørgsmålet er oplyst, at en landmand fra Thy er blevet idømt en bøde på 400 kroner for ikke at ville udfylde et skema til Danmarks Statistik.

I denne anledning har jeg indhentet en udtalelse fra Danmarks Statistik, der har givet følgende redegørelse:

»Danmarks Statistik gennemfører årligt den første fredag i juni en tælling omfattende samtlige ca. 128.000 landbrugs- og gartneribedrifter. Spørgeskemaerne udsendes ultimo maj måned. Ved tællingen spørges om arealanvendelse, arbejdskraft, husdyrhold og bestand af maskiner og anlæg m. v. Det fremgår af den vejledning, som vedlægges spørgeskemaet, at indsendelsen af de nævnte oplysninger er lovpligtig i henhold til § 8 i lov nr. 196 af 8 juni 1966, jfr. lovbekendtgørelse nr. 15 af 12. januar 1972, om Danmarks Statistik. Bedriftens indehaver anmodes om at tilbagesende skemaet inden 10 dage fra tællingsdatoen.

Omkring 1. juli er ca. 80 pct. af indberetningerne modtaget i Danmarks Statistik. Der foretages herefter normalt 5 skriftlige rykninger med 2-3 ugers mellemrum. Herved fremkommer hovedparten af de manglende besvarelser, og de resterende erindres i videst muligt omfang om indsendelsen ved telefonisk henvendelse. I mange tilfælde klares skemaudfyldelsen ved selve telefonsamtalen. Til de bedrifter, der uanset rykkerskrivelser og eventuel telefonisk henvendelse ikke har afgivet de ønskede oplysninger, afsendes anbefalet skrivelse, hvori meddeles, at sagen, såfremt det vedlagte spørgeskema ikke er modtaget i udfyldt stand inden en nærmere angivet frist (normalt 2 uger), kan oversendes til behandling som politisag med anmodning om bødepålæg.

I det omfang den anbefalede skrivelse forbliver ubesvaret eller modtagelsen nægtes, indstiller Danmarks Statistik til den lokale politimester, at der i henhold til § 13 i lov om Danmarks Statistik gives den pågældende bedriftsindehaver et bødeforelæg (normalt 400 kr.).

Såfremt det af den i sagens anledning optagne politirapport fremgår, at den manglende skemabesvarelse er begrundet i svigtende muligheder for at opfylde indberetningspligten (sygdom m. v.), vil det blive indstillet til politimyndigheden, at der ikke foretages videre i sagen.

Som det fremgår, foretages der i forbindelse med den årlige landbrugs- og gartneritæl-

[Økonomiministeren]

ling en omfattende og derfor tillige omkostningskrævende rykkerprocedure.

Denne fremgangsmåde har flere årsager:

Det er af afgørende betydning, at tællingsresultaterne hviler på indberetninger fra så vidt muligt samtlige bedrifter. Kun på et sådant grundlag kan Danmarks Statistik imødekomme regeringens, lovgivningsmagtens og ikke mindst landbrugs- og gartneriorganisationernes behov for specificerede, geografisk opdeltede oplysninger om arealanvendelse, husdyrhold m. v. Også medlemskabet af EF medfører krav om omfattende statistiske oplysninger vedrørende landbrugs- og gartnerierhvervet.

Den årlige totaltælling anvendes til ajourføring af Danmarks Statistiks register over landbrugs- og gartneribedrifter. Et ajourført register er en forudsætning for, at Danmarks Statistik kan foretage de tællinger, som for at lette bedrifternes indberetningsbyrde til Danmarks Statistik mest muligt gennemføres på basis af repræsentative udsnit på ca. 10.000 bedrifter. Der kan her bl. a. henvises til udsnitstællingerne vedrørende svinebestandens størrelse og sammensætning. Herigennem tilgodeses slagteriernes meget væsentlige behov for baggrundoplysninger til brug ved opstilling af prognoser over slagtninger og dermed over eksport- og hjemmemarkedsfor- yningen.

En manglende besvarelse fra nogle få landbrugsbedrifter kan naturligvis ikke i sig selv ødelægge resultaterne af totaltællingerne eller afgørende forringe udsnitstællingerne kvalitet. Såfremt Danmarks Statistik imidlertid affandt sig med, at nogle landbrugere kunne undlade at opfylde deres lovmæssige forpligtelser, ville der bestå en betydelig risiko for en afsmittende virkning fra disse til det store flertal, som uden forsinkelse besvarer henvendelserne fra Danmarks Statistik, og som herigennem bidrager positivt til, at der kan tilvejebringes en for landbrugserhvervet som sådant uundværlig belysning af produktions- og strukturudviklingen.«

Det er på denne baggrund, at Danmarks Statistik finder det påkrævet – og jeg deler denne vurdering – i et begrænset antal tilfælde at søge politiets bistand til fremskaffelse af de ønskede oplysninger.

Til indenrigsministeren (7/2 79) af:

Maisted (FP):

»Hvad er formålet med etablering af et landspatientregister, i betragtning af at der allerede foreligger et hovedregister, og agter ministeren at lade foretage en sygehusplanlægning på landsbasis ud over, hvad der ligger i den blotte godkendelse af de amtskommunale sygehusplaner?«

(Spm. nr. 574).

Besvarelse (13/2 79):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Ved hjælp af EDB-teknik er i de enkelte sygehusvæsenere etableret patientregistre til brug ved patientbehandlingen og ved løsnin- gen af administrative opgaver. Samtlige lan- dets sygehuskommuner (amtskommunerne samt Københavns og Frederiksberg kommu- ner) anvender i dag sådanne patientregistre. Da registrene rummer en væsentlig del af de oplysninger, som sundhedsstyrelsen anvender ved udarbejdelsen af medicinalstatistikken, og som hidtil har været indsamlet ved hjælp af skemamateriale, er det besluttet i stedet at anvende hovedoplysningerne fra de eksiste- rende registre til at gennemføre en forbedret og hurtigere tilvejebragt medicinalstatistik. Til brug herfor modtager sundhedsstyrelsen fra sygehuskommunerne EDB-magnetbånd med registrenes væsentligere oplysninger – de såkaldte hovedregistre.

Oplysningerne i disse hovedregistre kan imidlertid ved EDB-teknik nyttiggøres i et langt videre omfang end i medicinalstatistik- ken. Mulighederne for en sådan videre an- vendelse af hovedregistrene har været drøftet mellem staten (sundhedsstyrelsen) og repræ- sentanter fra sygehuskommunerne (Amts- rådsforeningen i Danmark, Københavns og Frederiksberg kommuner). Resultatet af disse drøftelser er blevet en aftale om et »landspa- tientregister«, der i teknisk henseende består af de allerede eksisterende hovedregistre. Den endelige beslutning om landspatientregi- strets ibrugtagning vil først blive truffet efter forelæggelse for finansudvalget. Der er ikke tale om oprettelse af et nyt register ved siden af et allerede eksisterende register, men deri- mod et samarbejde om en bedre anvendelse af de magnetbånd, som sundhedsstyrelsen modtager fra sygehuskommunerne.

Det planlagte landspatientregister vil give sygehuskommunerne et bedre grundlag for

[Indenrigsministeren]

deres sygehusplanlægning og de centrale sundhedsmyndigheder et bedre grundlag for vurderingen af de indsendte sygehusplaner. Den enkelte sygehuskommune kan således få oplysninger om sit samlede sygehusforbrug fordelt på lægelige specialer, hvad enten patienterne behandles på egne eller fremmede sygehuse. Samtidig vil de centrale myndigheder bedre end hidtil kunne vejlede sygehuskommunerne i planlægningen, idet sygehusforbruget inden for de enkelte specialer kan opgøres på landsbasis og behovet i de enkelte sygehuskommuner bedre vurderes. Samtidig kan sådanne oplysninger anvendes til etablering af visitationsordninger i den enkelte sygehuskommune, ligesom de kan danne grundlag for planlægningen af de såkaldte lands- og landsdelsfunktioner (dvs. sygehusfunktioner, der er så specialiserede, at de ikke kan løses i den enkelte sygehuskommune) i det særlige under sundhedsstyrelsen etablerede planlægnings- og visitationsudvalg. Endelig kan landspatientregistret give værdifulde oplysninger til brug i forskningsøjemed, herunder epidemiologisk forskning.

Som det fremgår af det foregående, er det ikke tanken at benytte landspatientregistret til en selvstændig sygehusplanlægning på landsbasis ved siden af den sygehusplanlægning, der er institueret i sygehuslovgivningen, jfr. indenrigsministeriets vedlagte cirkulære af 20. december 1978.*)

*) Ikke optrykt her.

Til *miljøministeren* (8/2 79) af:

Maisted (FP):

»Vil ministeren udarbejde en liste over de virksomheder, der er kortlagt efter parametrene: grundvand, spildevand, støj, luft, lugt, risiko, byzone og landzone, idet det anføres, hvilke af de kortlagte virksomheder der er pålagt restriktioner?«

(Spm. nr. 575).

Begrundelse.

Af de sager, der er rejst i dagspressen, får man det indtryk, at ingen af de danske erhvervsvirksomheder, der har fået pålagt restriktioner af amtskommuner, kommuner og miljøstyrelsen, er i stand til at leve op til disse krav, hvorfor de må arbejde på dispensationer. Endvidere får man det indtryk, at det

er helt tilfældigt, om en virksomhed har fået pålagt restriktioner.

Besvarelse (15/2 79):

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg mener ikke, at der er behov for at udarbejde en liste over virksomheder af den karakter, spørgeren nævner. Hertil kommer, at det i praksis vil være yderst vanskeligt at udarbejde en sådan liste.

Til *indenrigsministeren* (7/2 79) af:

Maisted (FP):

»Til hvilke formål – ud over de i § 3 i vedtægten nævnte opgaver – og med hvilken begrundelse har man udlånt og anvendt midler fra den kommunale momsfond?«

(Spm. nr. 576).

Besvarelse (12/2 79):

Indenrigsministeren (Enggaard):

I henhold til merværdiafgiftsloven (lov om almindelig omsætningsafgift, lovbekendtgørelse nr. 305 af 26. maj 1978) er kommunerne og amtskommunerne i almindelighed momsfri, men enkelte kommunale aktiviteter – f. eks. rengøring – er dog momspligtige for at hindre konkurrenceforvriddning over for det private erhvervsliv. Ifølge loven refunderes de kommunale momsindbetalinger for en dels vedkommende til anvendelse til fælleskommunale formål, og refusionen udbetales over de årlige finanslove til det kommunale momsfond. Refusionen udgør for 1979 41,8 mill. kr.

Ifølge merværdiafgiftsloven skal fondets midler anvendes til finansiering af uddannelses- og forskningsvirksomhed af betydning for amtskommunerne og kommunerne samt i øvrigt til finansiering af fælleskommunale opgaver.

Momsfondet har ydet lån og tilskud til Den kommunale Højskole og til Kommunekemi. Herudover ydes der af fondets midler bevilling til forskningsformål, herunder Amtskommunernes og Kommunernes Forskningsprojekt, ligesom momsfondet finansierer de årlige udgifter i forbindelse med Kommunernes Lønningsnævns virksomhed, Sygesikringens Forhandlingsudvalgs virksomhed

[Indenrigsministeren]

samt halvdelen af Dansk Sygehusinstituts udgifter.

Momsfondet har endvidere tegnet ¼ af aktiekapitalen i genbrugsundersøgelsesselskabet Genfiber A/S og har i 1978 dækket udgifterne til et kommunalt energisekretariat. Endelig har fondet dækket anlægsudgifterne ved etablering af et særligt beredskab ved 32 brandvæsener.

Jeg skal i øvrigt henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. 577.

Til indenrigsministeren (7/2 79) af:

Maisted (FP):

»Vil ministeren give nøjagtige oplysninger om Amdradsforeningens og Kommunernes Landsforenings juridiske status, især ønskes det belyst, om man med respekt for det kommunale selvstyre kan tildele disse organisationer en særlig status, idet der henvises f. eks. til, at vedtægten for det kommunale moms-fond er »godkendt« af Amdradsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening samt Københavns og Frederiksberg kommuner?«

(Spm. nr. 577).

Besvarelse (12/2 79):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Samtlige landets kommuner bortset fra Københavns og Frederiksberg kommuner og samtlige amtskommuner er medlem af henholdsvis Kommunernes Landsforening og Amdradsforeningen i Danmark.

De kommunale organisationer yder servicevirksomhed over for deres medlemmer, men herudover repræsenterer organisationerne også kommunernes interesser og synspunkter over for regering og folketing.

De kommunale organisationer inddrages således ofte i det lovforberedende arbejde ved deltagelse i udvalgsarbejde m. v. eller derved, at regeringen indhenter udtalelser fra organisationerne om lovforslag, ligesom organisationerne gennem udpegelse af medlemmer til en lang række administrative råd, nævn, kommissioner, bestyrelser og lignende varetager de kommunale interesser. Et sådant samarbejde med de kommunale organisationer har blandt andet fundet udtryk derved, at det i en række speciallove udtrykkeligt er fastslået, at organisationerne skal inddrages i

spørgsmål, der vedrører kommunernes virksomhed.

Det samarbejde, der finder sted med de kommunale organisationer som repræsenterende kommuner og amtskommuner, danner et værdifuldt grundlag for en lang række beslutninger af kommunal betydning. Det må imidlertid samtidig understreges, at der ved kommunernes og amtskommunernes medlemskab af de kommunale organisationer ikke er sket en indskrænkning i de deltagende kommuners beføjelser. Folketingets ombudsmand har således udtalt, at medlemskab af Kommunernes Landsforening efter hans opfattelse ikke medfører en sådan begrænsning af de beføjelser, som efter den kommunale styrelseslov tilkommer kommunalbestyrelsen, at de enkelte kommuners deltagelse skal godkendes af tilsynsmyndigheden efter den kommunale styrelseslovs § 60 om kommunale fællesskaber. Ifølge denne bestemmelse kræver aftaler om samarbejde mellem kommuner, som vil medføre indskrænkning i de enkelte deltagende kommunalbestyrelses beføjelser efter styrelsesloven, tilsynsmyndighedens godkendelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

Specielt om det kommunale moms-fond kan oplyses, at fondet blev oprettet i 1973 ved en fælles aftale mellem de kommunale organisationer og Københavns og Frederiksberg kommuner med henblik på at forvalte de beløb, der i medfør af merværdiafgiftsloven (lov om almindelig omsætningsafgift) skulle udbetales til kommuner og amtskommuner under ét. Det kommunale moms-fond blev lovfæstet ved en senere ændring af merværdiafgiftsloven, jfr. nu lov om almindelig omsætningsafgift, lovebkendtgørelse nr. 305 af 26. maj 1978. Om fondets hidtidige virksomhed skal jeg henvise til min besvarelse af spørgsmål 576.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (7/2 79) af:

Grove (KF):

»Hvad agter ministeren at gøre for at sikre trafikikkerheden på Storstrømsbroen?«

(Spm. nr. 578).

Begrundelse.

[Grove]

Ifølge oplysninger i dagspressen er det endnu en gang ved et rent tilfælde lykkedes at forhindre en togkatastrofe på Storstrømsbroen. En opmærksom hyrevognschauffør opdagede en del trækævlér, der var faldet ned på banen, og forhindrede dermed en situation, der kunne være endt i en katastrofe. På grund af chaufførens hurtige alarm blev flere tog standset betids. Ifølge oplysninger fra DSB kører en brovagt flere gange i timen over broen, men i dette tilfælde havde vagten ikke reageret. De de trafikikkerheds-mæssige forhold på broen flere gange har været skarpt kritiseret, men denne kritik er afvist af DSB, bør ministeren foranledige en undersøgelse af forholdene og evt. pålægge DSB en øget overvågning, således at trafik-katastrofer undgås.

Besvarelse (14/2 79):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Den af spørgeren omtalte hændelse fandt sted den 6. februar 1979 kl. ca. 23.

Af endnu ukendte årsager tabtes – formentlig fra en lastbil – et antal kævler, hvoraf to kævler kom til at ligge på sporet.

Efter det oplyste er der ringe sandsynlighed for, at et eventuelt sammenstød mellem et tog og kævlerne ville have ført til afsporing af toget, endsi-ge nogen katastrofe, idet sporet på broen er forsynet med beskyttelses-skin-ner.

Der ses ikke at være nogen anledning til at forøge overvågningen af broen navnlig i betragtning af, at lysmasterne mellem spor og vejbane vil være fjernede primo april 1979. Den hidtidige placering af lysmasterne har indebåret en vis sikkerhedsrisiko.

Til *økonomiministeren (7/2 79) af:*

Steen Folke (VS):

»Hvor meget vil den danske medvirken i de succesrige bestræbelser på at bestikke Irland og Italien til at tilslutte sig det Europæiske Monetære System koste den danske stat?«

(Spm. nr. 579).

Begrundelse.

Dette spørgsmål var indeholdt i et mere omfattende spørgsmål, som blev besvaret af

statsministeren den 7/2 1979 i folketingets spørgetid, men uden at statsministeren svarede på det hermed atter genfremsatte spørgsmål.

Idet der henvises til den mere udførlige begrundelse for spørgsmål nr. 560, skal her blot tilføjes, at den særlige, supplerende bestikkelse til Irland er oplyst at skulle koste den danske stat ca. 7 mill. kr. pr. år i 1979 og 1980. Derimod er det ikke oplyst, hvor meget den vedtagne rentetilskudsordning til både Italien og Irland forventes at komme til at koste den danske stat. Der bliver formentlig tale om et væsentligt større beløb. I bilag 20 i politisk-økonomisk udvalg (af 9/1 1979) hedder det blot: »Fordelingen af rentetilskuddene på de bidragydende lande ventes at ske med udgangspunkt i den relative størrelse af disse landes bidrag til EF-budgettet.« Et konkret skøn herover udbedes for Danmarks vedkommende.

Besvarelse 12/2 79):

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Som supplement til statsministerens besvarelse af spørgsmål 560 den 7. februar 1979 kan jeg oplyse følgende:

Det europæiske Råd har anmodet Kommissionen om at stille forslag om en rentetilskudsordning. Kommissionens forslag forventes i løbet af kort tid. De finansielle konsekvenser for Danmark vil vise sig i form af en forøgelse af det danske bidrag til EF-budgettet. Udgifternes størrelse vil afhænge af, hvilke lande der deltager i EMS. De samlede rentetilskud er fastlagt til 200 mill. ERE årligt i 5 år. Dette rentetilskud på 200 mill. ERE svarer til ca. 1400 mill. kr., og Danmarks andel heraf vil – afhængigt af, hvorvidt UK, Italien og Irland deltager i finansieringen – udgøre ca. 50 mill. kr. årligt. Ordningen påtænkes iværksat senest 1. april 1979 under forudsætning af, at EMS er iværksat på dette tidspunkt.

Til *ministeren for Grønland (7/2 79) af:*

Glistrup (FP):

»Hvor store beløb er skatteyderne belastet med vedrørende Inuk-rejser i Slagelsegade i København, og hvad er baggrunden for, at ministeren har villet belaste sagesløse mennesker vedrørende netop denne virksomhed på

[Glistrup]

trods af, at Det grønlandske Erhvervsstøttekontor gav afslag?
(Spm. nr. 582).

Begrundelse.

Baggrunden for spørgsmålet er presseforlydender – se for eksempel Jyllands-Posten for den 4. februar 1979 3. sektion side 6 – om, at Grønlandsministeriet skulle have ladet »300.000 kr. flage ud over byens tage og forsvinde i den blå luft«.

Ministerens angriber hævder, at rejsebureauhandelen er et eksempel på ministerens ansvarsløse politik med blot at lade de danske skatteborgere punge ud, for at han personligt kan undgå vrøvl med militante repræsentanter for de ca. 15.000 voksne grønlændere, som danskerstyret har spoleret ved i praksis at love dem, at man bare kan blive ved med at kræve ind og nyde i stedet for at yde – her en socialrådgiver med følgeskab af forskellige studerende, der spillede storfolk i forretningsverdenen.

Besvarelse (14/2 79):

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Ministeriet for Grønland har indfriet en garantiforpligtelse, der af Privatbanken den 17. november 1978 var opgjort til kr. 332.276,15 inklusive renter og provision. Der vil ikke blive tale om yderligere udgifter for staten i forbindelse med likvidationen af rejsebureauvirksomheden Inuk-rejser.

Den grønlandske erhvervsstøtteordning skal naturligvis først og fremmest anvendes for at støtte projekter, der på længere sigt kan bedømmes som økonomisk holdbare, men ordningen indebærer også en forpligtelse for staten til at sikre finansieringen af alternative erhverv til fiskerisektoren for at differentiere erhvervslivet i Grønland og en forpligtelse til at sikre, at den grønlandske befolkning får mulighed for at deltage i erhvervsudviklingen.

Disse forpligtelser er kommet til udtryk i bemærkningerne til forslag til lov om ændring af lov om støtte til erhverv i Grønland (nu lov nr. 249 af 8. juni 1977). Heri anføres også, at statens udlånsvirksomhed og garantigivning til erhvervsformål i Grønland frem-

over må være behæftet med ganske særlige risici og mulighed for tab for staten.

Rejsebureauet Inuk-rejser var stiftet på grønlandsk initiativ, og bag virksomheden stod en række grønlandske foreninger og organisationer som havde sat penge i foretæendet. Det er rigtigt, at Erhvervsstøtteudvalget ikke ud fra forretningsmæssige synspunkter kunne anbefale støtte, men der var dog så meget tvivl om mulighederne for at få en ny virksomhed i gang, at jeg fandt det forsvarligt at yde en driftsgaranti.

Til *handelsministeren* (8/2 79) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Agter ministeren at sikre, at de modstridende oplysninger, henholdsvis virksomheden og de ansatte på A/S C. Mayland er fremkommet med, kommer til egnsudviklingsrådets kendskab med en nyvurdering af sagen til følge?«

(Spm. nr. 584).

Begrundelse.

I et svar til mig angående egnsudviklingsstøtte til A/S Mayland svarer handelsministeren, at der totalt er tale om, at der bliver flere arbejdspladser ved udflytningen, samt at der ikke er udbygningsmuligheder i Skovlunde. Disse oplysninger er givet til egnsudviklingsrådet af virksomheden.

De ansatte i firmaet siger, at der er udbygningsmuligheder, samt at der i alt er fyret 11 medarbejdere og ikke ansat 8 efter afgang. Disse oplysninger er modstridende, og det må være rimeligt, at begge hold oplysninger bliver belyst for egnsudviklingsrådet.

Besvarelse (13/2 79):

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Egnsudviklingsrådet har i den omhandlede sag allerede modtaget henvendelser såvel fra Dansk Bogbinder- og Kartonnagearbejder Forbund som fra Fællesklubben C. M.

Disse henvendelser blev drøftet på et møde i egnsudviklingsrådets forretningsudvalg den 8. februar 1979.

Der var i udvalget enighed om, at der ikke med de modtagne henvendelser var fremkommet oplysninger, som gav grundlag for at tilbagekalde det givne tilsagn. Forretnings-

[Handelsministeren]

udvalget har i direkte besvarelser underrettet Forbundet og Fællesklubben herom.

Til *handelsministeren* (8/2 79) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Vil ministeren pålægge egnsudviklingsrådet i forbindelse med udflytning af virksomheder eller dele heraf som nødvendig forudsætning for tildeling af egnsudviklingsstøtte at undersøge, om der er den fornødne uddannede arbejdskraft på tilflytningsstedet?«

(Spm. nr. 585).

Begrundelse.

Ministeren har i et svar på mit spørgsmål nr. 541 oplyst, at ministeren ikke finder det nødvendigt med lovændringer i egnsudviklingsloven. Samtidig påpeges det i forbindelse med A/S Maylands flytning af en del af produktionen fra Skovlunde til Saksøbing, at der totalt er en stor ledighed i Saksøbing og Nykøbing Falster, hvilket naturligt gør området til et egnsudviklingsområde.

Over for mig er det oplyst, at der i Saksøbing og Nykøbing Falster er tre ledige inden for Dansk Bogbinder- og Kartonnagearbejder Forbund, medens der i København er flere hundrede ledige.

Der må derfor nødvendigvis i tilflytningsområdet blive tale om enten en omskoling for offentlige midler eller en oplæring af nye folk på mindstelønnen, hvilket naturligvis er en stor fordel for virksomheden, medens skatteyderne og de fyrede i udflytningsområdet må betale egnsudviklingsstøtten til firmaet og arbejdsløshedsunderstøttelse og de afskedigede også mister differencen mellem den hidtidige løn og understøttelsen, hvilket vel næppe er i lovens ånd.

Besvarelse (13/2 79):

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Et sådant pålæg vil ikke være nødvendigt, idet egnsudviklingsrådet som fast praksis i alle sager – ikke blot i udflytningssager – kræver indsendt en erklæring fra arbejdsmarkedsnævnet for det område, hvor en virksomhed ønskes oprettet eller udvidet.

I arbejdsministeriets cirkulære af 17. november 1977 er der nu fastsat nærmere regler for samarbejdet mellem arbejdsmarkedsnæv-

nene og egnsudviklingsmyndighederne. Tidligere indhentede direktoratet en udtalelse fra arbejdsformidlingen; men i cirkulæret er nu fastsat, at virksomheder samtidig med ansøgning om egnsudviklingsbistand skal indsende et skema om arbejdskraftbehovet i forbindelse med projektet til vedkommende arbejdsmarkedsnævn, der påfører skemaet sin udtalelse og indsender det til direktoratet for egnsudvikling.

I den sag, der omtales i begrundelsen for spørgsmålet, er denne praksis også fulgt. Det kan yderligere oplyses, at der i overensstemmelse med den udtalelse, direktoratet modtog i sagen, ikke har vist sig at være vanskeligheder med at fremskaffe den fornødne arbejdskraft til den nyoprettede virksomhed og at løse de dermed forbundne oplæringsproblemer.

Til *justitsministeren* (9/2 79) af:

Jørgen Junior (FP):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage til at bedre sikkerheden på landets alarmcentraler, således at trafikanter ikke også fremover kan risikere at ligge hårdt kvæstet på landevejen i op imod en time uden hjælp?«

(Spm. nr. 592).

Begrundelse.

På Djursland kvæstedes en 16-årig dreng den 7. februar 1979 med døden til følge.

Som refereret i pressen måtte drengen vente i 49 minutter på ambulance.

Det tragiske tilfælde har afsløret en helt uacceptabel mangel på effektivitet, der måske endog i dette tilfælde kostede et menneskeliv, og jeg finder, at ministeren allerede bør være på vej med initiativ til at undgå gentagelser.

Besvarelse (15/2 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Politimesteren i Randers har om den sag, der henvises til i begrundelsen for spørgsmålet, oplyst følgende:

Der skete den nævnte dag en alvorlig færdselsulykke i udkanten af politikredsen. En trafikant på stedet alarmerede politiet, og alarmen indgik til politiet i Århus, som senere underrettede politiet i Randers om sagen. Inden politiet fik tilkaldt en ambulance til

[Justitsministeren]

ulykkesstedet, havde en trafikant på stedet direkte alarmeret redningskorpset, som i løbet af kort tid var fremme ved ulykkesstedet.

Politimesteren i Randers har i øvrigt oplyst, at der mellem Randers og Århus politikredse allerede er iværksat forbedrede procedurer om tilkaldelse af redningskorps til ulykkessteder.

Justitsministeriet kan om den konkrete sag henholde sig til de nævnte oplysninger, og ministeriet vil i den forbindelse fremhæve de nævnte forbedrede procedurer for tilkaldelse af politi og redningsmandskab i tilfælde af ulykker.

Det er i øvrigt justitsministeriets generelle opfattelse, at alarmcentralerne i denne relation fungerer tilfredsstillende, således at der i løbet af kort tid vil være såvel politi som redningsmandskab til stede, når alarmer om trafikuheld indgår.

Til ministeren for Grønland (9/2 79) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Vil ministeren redegøre for omstændighederne ved afskedigelsen af distriktstandlæge Knud Bonnén, Godthåb?«
(Spm. nr. 595).

Begrundelse.

Ifølge Information for 9. ds. er distriktstandlæge Knud Bonnén, Godthåb, afskediget, fordi han har udtalt kritik af en ny ordning af uddannelsen for klinikassistenter.

Klinikassistenter, der ønskede uddannelse i Danmark, skulle kun kunne få statsstøtte mod at ville underskrive en erklæring om at ville blive i Danmark efter uddannelsen.

Tandlæge Bonnén havde som sin personlige opfattelse udtalt, at ordningen kunne betyde en faglig tilbagegang for grønlandske klinikassistenter.

Afskedigelsen stemmer lidet overens med den redegørelse, finansminister Knud Heinesen forleden under debatten om offentligt ansattes ytringsfrihed afgav på regeringens vegne.

Besvarelse (20/2 79):

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Hr. Bernhard Baunsgaard giver i sin begrundelse for spørgsmålets fremsættelse ud-

tryk for, at distriktstandlæge Knud Bonnén er afskediget, fordi han har udtalt kritik af en ny ordning af uddannelsen for klinikassistenter. Hr. Bernhard Baunsgaard finder, at afskedigelsen stemmer lidet overens med den redegørelse, finansministeren afgav forleden under debatten om offentligt ansattes ytringsfrihed.

Det bør i den foreliggende sammenhæng allerede fra starten fremhæves, at spørgsmålet om offentligt ansattes ytringsfrihed ikke har betydning for den foreliggende afskedigelsessag, idet distriktstandlægen ikke blev afskediget, fordi han udtalte sig offentligt.

Til belysning af en vurdering af omstændighederne i forbindelse med afskedigelsen af distriktstandlæge Knud Bonnén – herunder specielt det af hr. Bernhard Baunsgaard anførte, at tandlæge Bonnén som sin personlige opfattelse havde udtalt, at ordningen kunne betyde en faglig tilbagegang for grønlandske klinikassistenter – finder jeg det formålstjenligt at beskrive det nærmere hændelsesforløb omkring klinikassistentuddannelsen:

Ønsket om etablering af en grønlandsk klinikassistentuddannelse udgik oprindeligt fra en kreds af tandlæger i Grønland, som på baggrund af den alvorlige cariessituation ønskede den forebyggende tandpleje i Grønland udbygget. Efter en nøje vurdering af problemet i samarbejde med Dansk Tandlægeforening blev spørgsmålet i 1975 forelagt for Grønlandsrådet, der henstillede til erhvervsuddannelsesrådet, at uddannelsen af grønlandsksproget personale som klinikassistenter og tandplejere blev fremmet mest muligt med henblik på iværksættelsen af et forebyggende arbejde for børn og unge. Der blev fra politisk hold lagt afgørende vægt på, at uddannelsen skete i Grønland.

Det videre arbejde med uddannelsens planlægning skete sammen med Tandlægeforeningens Kursusnævn, og der blev herved lagt vægt på en uddannelse både på elementært og mere avanceret plan, og således at den praktiske uddannelse blev suppleret med en intensiv undervisning i det forebyggende arbejde på klinikken og ved et kursus afholdt hvert andet år i Grønland. Den nye grønlandske klinikassistentuddannelse er således velegnet til de klinisk-tekniske forhold i Grønland og sigter samtidig på kontakt med patienterne, specielt omkring den profylakti-

[Ministeren for Grønland]

ske behandling. Ved tilrettelæggelsen af denne specielle klinikassistentuddannelse er der skabt en uddannelse, der er specielt egnet i Grønland – et synspunkt, der har fundet såvel faglig som politisk opbakning.

Bonnén var således på tidspunktet for afgivelsen af sine udtalelser til pressen vel vidende om, at den grønlandske klinikassistentuddannelse gennem en årrække har været nøje tilrettelagt specielt med henblik på problemerne omkring den grønlandske tandpleje.

Et andet punkt, som Bonnén i interviewet fremhævede, og som også anføres i begrundelsen for hr. Bernhard Baunsgaards spørgsmål, er den påstand, at klinikassistenter, der ønskede uddannelse i Danmark, kun skulle kunne få statsstøtte mod at underskrive en erklæring om at ville blive i Danmark efter uddannelsen. Det har naturligvis aldrig været på tale at stille krav om noget sådant, der i realiteten vil betyde en stavnsbinding af de uddannelsessøgende, og de nugældende ordninger hindrer ikke, at personer, der måtte ønske at gennemgå uddannelsen i Danmark, rejser herved og søger om støtte til uddannelsesforløbet efter de almindelige danske regler.

Det er imidlertid i overensstemmelse med de af Grønlands landsråd godkendte regler om uddannelsesstøtte fra det særlige stipendieudvalg til grønlænderes uddannelse, at der ikke kan ydes støtte til uddannelser uden for Grønland, når tilsvarende uddannelser kan gennemføres i Grønland. Dette har naturligvis sammenhæng med, at der fra politisk hold i Grønland gentagne gange er udtrykt ønske om etablering af grønlandske uddannelser, som er specielt tilrettelagt for det samfund, hvor uddannelsen skal anvendes. Den grønlandske klinikassistentuddannelse er netop en sådan uddannelse.

For fuldstændighedens skyld skal det således understreges, at der ikke – hverken i de gældende regler eller i den politiske målsætning vedrørende uddannelsesspørgsmål – er noget til hinder for, at personer, der har gennemgået uddannelser i Danmark, vender tilbage til Grønland. Tværtimod er det en almindelig erklæret politik, at så mange stillinger som muligt overtages af kvalificerede grønlændere.

Den kritik, som hr. Bernhard Baunsgaard med Information som kilde henviser til, er

formentlig et interview med Bonnén i Grønlandsposten den 24. august 1978. Det nævnte interview indeholder imidlertid ikke en saglig kritik af uddannelsen, men derimod de fornævnte ukorrekte påstande. Bonnén har aldrig over for ministeriet fremsat nogen kritik af nævnte klinikassistentuddannelse; uagtet denne har været planlagt siden 1972 samt diskuteret på flere tandlægemøder i Grønland, ligesom distriktstandlæge Bonnén er blevet opfordret til at deltage i en af erhvervsuddannelsen i Grønland nedsat arbejdsgruppe vedrørende tilrettelæggelsen af uddannelsen. Der har således gennem årene været rig lejlighed for Bonnén til at gå ind i en saglig drøftelse af uddannelsens faglige forsvarlighed og relevans – senest på det i Godthåb i august 1978 afholdte kursus i sundhedspædagogik, der havde klar relevans for udviklingen af den forebyggende tandpleje i Grønland, men hvor han udeblev fra næsten alle møder.

På denne baggrund, som distriktstandlæge Knud Bonnén i sin helhed har været vidende om, må Bonnéns udtalelser om den grønlandske klinikassistentuddannelse og dermed konsekvenserne af den grønlandske uddannelsespolitik karakteriseres som værende fremsat på et helt fejlagtigt grundlag.

Bonnén blev på et meget tidligt tidspunkt efter offentliggørelsen af interviewet opfordret til ved en henvendelse til pressen fuldt ud at fjerne de misforståelser omkring uddannelsen og kriterierne for ydelse af uddannelsesstøtte, som avisartiklen havde givet anledning til. Dette ønskede han imidlertid ikke at gøre, uagtet at han på dette tidspunkt var vidende om, at hans fremstilling af sagen i høj grad var forkert og usaglig, samt at de fremsatte udtalelser kunne virke ødelæggende for tilgangen til en fagligt fuldt forsvarlig klinikassistentuddannelse i Grønland.

Bonnéns manglende vilje til at gøre rede for de faktiske forhold omkring såvel klinikassistentuddannelsen som uddannelsespolitikken førte til den vurdering, at man ikke kunne have den fornødne tillid til, at Bonnén i sin egenskab af leder af Grønlands største tandklinik var i stand til at samarbejde loyalt omkring den af Grønlandsrådet anbefalede politik for udbygningen af tandplejen samt de af Grønlands landsråd godkendte principper for forholdet mellem uddannelser i Grønland og i Danmark. Denne

[Ministeren for Grønland]

vurdering førte sammen med en række andre forhold (tidligere meddelt advarsel for tjenesteforsømmelse samt kritisabel varetagelse af distriktstandlægens administrative forhold) til distriktstandlæge Knud Bonnén's endelige afskedigelse.

Det tilføjes, at ministeriet – efter at Bonnén havde tilkendegivet et ønske om at forblive i Grønland – på grund af hans mangeårige tjeneste i Grønland har tilbudt ham en stilling som assisterende tandlæge ved en af Grønlands andre tandklinikker, med hvilken stilling der ikke er forbundet noget administrativt og økonomisk ansvar. Dette tilbud har Bonnén afslået.

Til *undervisningsministeren* (12/2 79) af:

Thorndahl (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvor stor en del af de 550.000 elever der angives at være medlemmer af Landsorganisationen af Elever (LOE), der kollektivt og mod deres vilje tvangsmæssigt er blevet medlemmer af LOE?«

(Spm. nr. 596).

Begrundelse.

I Politiken 6. februar 1979 anføres, at der er 550.000 af i alt 800.000 elever, der er medlemmer af LOE. Det forekommer helt usandsynligt, at samtlige af disse 550.000 elever, der angives at være medlemmer, frivilligt har tegnet sig som medlemmer. Tværtimod forekommer det mest sandsynligt, at man kun gennem indirekte valgmanipulationer har opnået kollektivt at tvinge titusindvis af elever ind i en organisation, der er dem imod.

Besvarelse (19/2 79):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg må henvise til mit svar af 29. januar 1979 på hr. Thorndahls tidligere spørgsmål om elevs medlemskab af LOE (nr. 514 af 23. januar 1979).

Af dette svar fremgår, at der ikke inden for skolelovgivningen findes regler om skoleelevers organisatoriske tilhørsforhold, og at det således er de enkelte elever og elevforsamlinger, der træffer bestemmelse herom.

Undervisningsministeriet er derfor ikke i besiddelse af oplysninger om, på hvilken måde elevs indmeldelse i LOE er sket.

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (12/2 79) af:

Arentoft (FP):

»Vil ministeren tage initiativ til, at TV-udsendelsesserier, der løber over en længere periode på faste ugentlige dage, genudsendes mellem udsendelsesdage?«

(Spm. nr. 599).

Begrundelse.

En stor del af Danmarks befolkning følger de store TV-udsendelser, der udsendes ugentligt på faste dage – f. eks. »Anna Karenina«, der udsendes hver søndag aften i denne tid.

Det er næppe muligt for alle at have lejlighed til at se alle udsendelserne, og der ville derfor – såfremt hver udsendelse blev gentaget, f. eks. midt i ugen – være mulighed for mange til at følge serierne.

De serier, der løber på hverdage, er mange afskåret fra at følge på grund af aftenskole, skiftholdsarbejde eller lignende, og ved genudsendelser ville sådanne mennesker derfor have størst mulighed for at følge de store serier i TV.

Spørgsmålet, som jeg her stiller, er rejst over for mig ved en lang række møder landet over og spiller en væsentlig rolle for mange.

Besvarelse (16/2 79):

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

I henhold til § 9, stk. 2, i lov af 15. juni 1973 om radio- og fjernsynsvirksomhed har radiatorådet den endelige administrative afgørelse i sager, der vedrører Danmarks Radios programvirksomhed.

Jeg kan foreslå hr. Arentoft at rette henvendelse til radiatorådet, eventuelt gennem partiets repræsentanter i rådet.

Til *handelsministeren* (13/2 79) af:

Ib Christensen (DR):

»Vil ministeren modsætte sig indførelsen af en EF-rådsforordning for varemærker, der i realiteten pålægger danske varemærkeinde-

[Ib Christensen]

havere en indsigelsespligt, der kan gøre nationale varemærkesystemer illusoriske?»

(Spm. nr. 600).

Begrundelse.

Der henvises til artikel i Erhvervs-Bladet (7/2 1979), side 5, af civilingeniør Frants Ellyton, Patentbureauet Magnus Jensens Eftf.

Af denne artikel fremgår det, at danske varemærkeindehavere gennem den foreslåede rådsforordning reelt kan komme ud for at bekoste indtil flere indsigelser imod forringelser af sit varemærkes værdi. Forsømmer han blot én indsigelse, kan hans varemærke blive værdiløst.

Der er tilsyneladende ikke i udkastet til rådsforordning taget højde for, at mange mærkevarer har varierende sammensætning fra land til land, f. eks. af hensyn til den lokale smag.

Det er i øvrigt heller ikke sikkert, at den påtænkte EF-varemærkemyndighed altid vil være i stand til at finde frem til et nationalt varemærke gennem den påbudte forundersøgelse.

Endelig fremgår det af artiklen, at de nationale varemærkesystemer efter en eventuel gennemførelse af rådsforordningen formentlig kun vil kunne friste en såre tvivlsom tilværelse.

Besvarelse (21/2 79):

Handelsministeren (Arne Christiansen):

EF-Kommissionen har i snart mange år arbejdet med planer om en europæisk varemærkeordning, idet den allerede i 1961 nedsatte en arbejdsgruppe med den opgave at udarbejde en sådan. I 1964 fremkom arbejdsgruppen med et udkast til konvention om europæisk varemærkeret, men herefter gik arbejdet i Kommissionen i stå og blev først genoptaget i 1974, hvor en ny arbejdsgruppe bestående af tjenestemænd fra Kommissionen og sagkyndige fra videnskab og praksis blev etableret. Overvejelserne i denne arbejdsgruppe har dannet grundlag for det kommissionsudkast til rådsforordning om EF-varemærker, der siden november 1976 har været under behandling i en af Kommissionen oprettet arbejdsgruppe, hvori samtlige medlemslande er repræsenteret. Sagen ligger således stadig i Kommissionens regie, og

Kommissionen søger gennem arbejdsgruppens drøftelser af udkastet råd og bistand hos medlemslandenes eksperter med henblik på udarbejdelse af et forslag til en varemærkeordning, der efter planen skal forelægges Rådet i 1980, hvorefter forslaget vil blive henvist til videre drøftelser i en rådsgruppe.

Handelsministeriets rådgivende udvalg vedrørende industriel ejendomsret, der samtidig er EF-specialudvalg, og hvori såvel foreningerne af patent- og varemærkeagenter som de berørte erhvervsorganisationer er repræsenteret, følger nøje behandlingen af udkastet til en EF-varemærkeordning, idet de danske eksperter, der i arbejdsgruppen bistår Kommissionen, holder udvalget orienteret om, hvad der passerer, og udtaler sig i arbejdsgruppen på grundlag af det i udvalget aftalte. Såvel det rådgivende udvalg som eksperterne er helt opmærksomme på de problemer, den foreløbigt påtænkte indsigelsesprocedure kan skabe for især mindre og mellemstore varemærkeindehavere, og tilstræber derfor i arbejdsgruppen at vinde gehør for en ordning, der begrænser disse problemer mest muligt.

Som det vil ses, befinder sagen sig endnu på et foreløbigt stadium, og jeg agter selv sagt, når spørgsmålet om min stillingtagen til en eventuel EF-varemærkeordning bliver aktuel, at forelægge sagen for regeringen og folketinget.

Til *undervisningsministeren (14/5 79)* af:

Ib Christensen (DR):

»Vil ministeren fremme indførelsen af en EFG-uddannelse for skomagere?»

(Spm. nr. 602).

Begrundelse.

Det må anses for et samfundsmæssigt tab, hvis de små håndværksfag, herunder skomagerfaget, dør ud.

På 12 år er 9 af 10 skomagerforretninger forsvundet, og gennemsnitsalderen for skomagere er nu på op mod 60 år. Formanden for Landsforeningen af Skomagermestre og Skotøjshandlere har ifølge Aarhus Stiftstidende (10. februar) henvendt sig i ministeriet uden resultat hidtil. Det samme gælder forbrugerrådet.

[Ib Christensen]

I en genbrugstid kan det ikke være hensigtsmæssigt, hvis et fag som skomagerfaget uddør på grund af manglende uddannelsesmuligheder.

Der er tilsyneladende planer i gang i undervisningsministeriet om etablering af EFG-uddannelse for nådlere, reparations-skomagere og ortopædiske skomagere.

Men øjensynligt har det været svært at få planerne fremmet.

Besvarelse (21/2 79):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

I de senere år har uddannelserne inden for skomagerfaget kun været gennemført som lærlinguddannelse inden for ortopædiskomagerfaget.

Elever, der gennemgår EFG-basisuddannelsen inden for servicefagernes område – inden for området »skind, sko og sejl« – kan efter basisuddannelsen påbegynde mesterlæren og opnå afkortet uddannelsestid.

Undervisningsministeriet er bekendt med, at der fra arbejdsmarkedets parter medio januar 1979 er rettet henvendelse til erhvervsuddannelsesudvalget for servicefagene om iværksættelse af EFG-uddannelser for skomagere.

Så snart der foreligger et konkret forslag til uddannelse, vil vi i undervisningsministeriet tage sagen op.

Jeg kan tilføje, at det er min opfattelse, at det er af væsentlig betydning, at vi her i landet fastholder vore håndværksmæssige traditioner, og i undervisningsministeriet vil vi gøre, hvad der er muligt, for at iværksætte de nævnte uddannelser.

Til *statsministeren* (14/2 79) af:

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

»Er det udtryk for en ændret udenrigspolitisk praksis, at det er de politiske partier, der forhandler om dansk sikkerhedspolitik med repræsentanter for det sovjetiske kommunistpartis centralkomité i Moskva?«

(Spm. nr. 603).

Begrundelse.

Ifølge dagspressen (Berlingske Tidende af 11.ds.) har en delegation fra socialdemokratiet, anført af kommunistelskeren, folketings-

medlem Kjeld Olesen, ført sikkerhedspolitiske samtaler i Moskva blandt andet i relation til en øget aktivitet i Østersøen.

Det har hidtil været fremskridtspartiets opfattelse, at slige forhandlinger enten foretoges på regerings- eller på NATO-plan – og ikke af de enkelte partier i folketinget.

Kun derved kan det igennem folketingets kontrol i det udenrigspolitiske nævn sikres, at der er overensstemmelse mellem regering og folketing i tilrettelæggelse af udenrigspolitikken.

Derimod er det uhyre farligt, hvis det største regeringsparti flytter udenrigspolitikken uden for folketings- og regeringsregie.

Besvarelse (23/2 79):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Udgangspunktet for spørgsmålet er forkert. Der har ikke været ført forhandlinger mellem socialdemokratiet og Sovjetunionens kommunistiske parti om Danmarks sikkerhedspolitik eller om noget som helst andet spørgsmål.

Det besøg, som spørgsmålet drejer sig om, var af studiepræget karakter svarende til kontakter, som en række andre vesteuropæiske socialdemokratier gennem årene har haft med Sovjetunionen. Formålet med sådanne kontakter er at bidrage til en klargøring af de synspunkter, der gør sig gældende hos dem og hos os og derigennem at muliggøre en kritisk dialog om samfundsopfattelserne.

Det er klart, at Danmarks udenrigspolitik alene er regeringens ansvar. Det udelukker imidlertid ikke, at kontakter på andre niveauer kan være nyttige. Jeg har da også selv tidligere som formand for socialdemokratiet haft tilsvarende kontakter med andre østeuropæiske lande.

Til *ministeren for Grønland* (14/2 79) af:

Lars Emil Johansen (SF):

»Nærer ministeren i forbindelse med ansættelse af danske journalister ved Grønlands Radio betænkelighed ved, at journalister med et offentligheden bekendt (parti)politisk engagement og ståsted har fast og daglig adgang til en radioavis-mikrofon, idet det er betydningsfuldt netop i disse overgangså, at danske, der har deres virke i Grønland som

[Lars Emil Johansen]

udsendte i oplysnings- og nyhedsformidlingssektoren, har en politisk »flad« profil?»
(Spm. nr. 604).

Begrundelse.

Spørgsmålet stilles, fordi den statslige radiofoni Grønlands Radio indtil hjemmestyrets overtagelse hører direkte under Grønlandsministerens ansvarsområde, og fordi sådanne klart sindelagskontrollerende kriterier indgår i en ansættelsessag, ministeren netop har truffet afgørelse i.

Det er i denne forbindelse underordnet, at ministeren rådgives af en grønlandsk radiostyrelse, hvis flertal i øvrigt er udpeget af ministeren personligt. Det afgørende er, at sådanne synspunkter indgår i en officiel redegørelse om ansættelsesforløbet i den konkrete sag fra Grønlands Radios ledelse den 30. december 1978. Der er tale om et bilag fra radioavisens souschef, som den øvrige ledelse har taget til sig, og hvis indhold på intet punkt er blevet imødegået. Af hensyn til ytringsfriheden er det vigtigt at få bekræftet, om ministeren står bag sådanne kriterier, som han har kendt, før han traf sin beslutning i den konkrete sag, hvor det i øvrigt også er påvist, at han på flere punkter er blevet misinformeret af radiostyrelsens næstformand, landshøvdingen over Grønland.

Besvarelse (22/2 79):

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Grundlaget for hr. Lars Emil Johansens spørgsmål er – bortset fra indledningen – sammenstillede citater fra en udtalelse af en medarbejder ved Grønlands Radio, hvori denne i forbindelse med en sag om ansættelse af en journalist ved Grønlands Radio giver udtryk for sine personlige generelle synspunkter.

Udtalelsen er først udformet og indgået i sagen, efter at radiostyrelsens forretningsudvalg havde taget stilling til den konkrete ansættelsessag, og har således ikke indgået i grundlaget for de kompetente radiofonimyndigheders afgørelse. Heller ikke jeg har ved min afgørelse af sagen lagt nogen vægt på de i udtalelsen tilkendegivne personlige synspunkter, idet jeg som allerede fremhævet i min pressemeddelelse af 9. januar 1979 alene

har henholdt mig til forretningsudvalgets indstilling.

Udtalelsen må således stå for den pågældende medarbejders egen regning, og jeg finder det, også af hensyn til denne, ikke rimeligt, at jeg nærmere kommenterer disse synspunkter.

Til *undervisningsministeren (14/2 79)* af:

Ebba Strange (SF):

»Hvilke oplysninger kan undervisningsministeren give om arbejdet i det under finansministeriet nedsatte udvalg vedrørende forholdene på specielt de uddannelsessøgendes kantiner?«

(Spm. nr. 606).

Begrundelse.

Under efterårets debat i forbindelse med prisstigningerne i kantinerne og de deraf følgende kantineboykoter fremgik det, at kantineudvalget ville afslutte sit arbejde i foråret 1979.

Da februar måned nu snart er gået og situationen på de uddannelsessøgendes kantiner er drastisk forværret (stadig flere lukker – permanent eller midlertidigt), er det vigtigt at få opklaret, hvornår man i undervisningsministeriet regner med at kunne pege på en hodbar løsning på problemet.

Da regeringens forslag til fremtidig uddannelsesstøtte nu er kendt, er det jo i hvert tilfælde klart, at det ikke er herigennem, de uddannelsessøgende vil få forbedret deres situation foreløbig.

Besvarelse (21/2 79):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Som det vil være spørgsmålsstilleren bekendt, er udvalget nedsat af finansministeren. Formandskab og sekretariatsforretninger varetages af finansministeriets administrationsdepartement.

Mine oplysninger om udvalgets arbejde må derfor baseres på oplysninger, der er afgivet af finansministeren, dels i svar af 4. december 1978 på spørgsmål M 4 fra folketingets uddannelsesudvalg, dels over for finansudvalget i skrivelse af 6. februar 1979. Udvalgets sekretariat har over for undervisningsministeriet bekræftet, at disse oplysninger stadig står ved magt.

[Undervisningsministeren]

Det fremgår af de forannævnte svar, at baggrunden for udvalgets nedsættelse er rigsrevisors beretning nr. 5 1975-76 om kantinedriften ved universiteterne og de højere læreanstalter og statsrevisorernes bemærkninger hertil. Statsrevisorerne betonedede herunder behovet for generelle retningslinier ikke blot for uddannelsesområdet, men for alle typer af statslige kantiner.

Udvalget begyndte sin mødevirksomhed i april 1978 og har sideløbende med mere principielle drøftelser gennemført en omfattende spørgeskemaundersøgelse til belysning af eksisterende forskelle i henseende til bl. a. tilskudspraksis, driftsresultat samt organisationsform. Udgangspunktet for udvalgets arbejde vil være at skabe ensartede retningslinier for ydelse af tilskud til alle kantiner, uden at dette forøger statens samlede udgifter.

Udvalget vil dog foretage en vurdering af, om der for særlige kantiners vedkommende, f. eks. på uddannelsesområdet, måtte være anledning til at fastsætte afvigende regler. Udvalget vil samtidig være i stand til at belyse de økonomiske konsekvenser af alternative tilskudsformer.

Udvalgets betænkning forventes at foreligge i juni 1979.

Blandt andet på grund af statsrevisorernes ønske om en koordinering af reglerne om tilskud til kantinedrift inden for staten er det vanskeligt at udtale sig om, hvornår det herefter vil være muligt at gennemføre ændringer i de gældende regler, men jeg vil naturligvis gøre, hvad jeg kan, for at fremme en hurtig og holdbar løsning på problemerne inden for mit område.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (14/2 79) af:

Glistrup (FP):

»Ager ministeren at tage initiativ til ændring af A-indkomstbegrebet, så der ikke i samme beløb skal trækkes kildeskatt og beregnes moms, og vil ministeren give en udtømmende redegørelse for, hvornår sådan dobbeltbeskatning forekommer under den nu praktiserede retstilstand?«

(Spm. nr. 607).

Begrundelse.

Kildeskattedebatten i 1960'erne centreredes omkring typiske lønindkomster. Da skattebedsmændene fra 1. januar 1970 skulle til at praktisere det nye system, var de som sædvanlig erhvervsydgdomsrabiater og inddrog under det tvungne kildeskattetræk mangfoldige indtægter, som oppebæres under helt andre vilkår end de typiske lønforhold mellem arbejdsgiver og ansat.

I titusindvis af tilfælde er der blevet protesteret herimod, men skattemyndighederne har stort set kunnet gennemtromle deres opfattelser, fordi den enkelte borger jo slet ikke har ressourcer til at gå ind i kamp mod myndighedernes overgreb.

Retstilstanden er imidlertid uhensigtsmæssig inden for alle disse områder. Det er på det seneste blevet endnu mere grelt belyst, efter at der fra 1. oktober 1978 skal ske momsning ved mangfoldige tjenesteydelser.

Når folketingets opposition hidtil har holdt sig tilbage på det heromhandlede område, beror det på, at det for oppositionen er vanskeligt at få et samlet overblik over området.

Lykkeligst ville det selvsagt være, om regeringen ved sin skatteminister fra Danmarks liberale parti, som i sin tid ene gik imod kildeskattordningen, sørgede for, at urimelighederne blev fjernet. Derfor første del af nærværende spørgsmål.

Hvad enten initiativet til forbedret lovgivning imidlertid skal tages fra regering eller fra opposition, er det nødvendigt at få en udtømmende beskrivelse af de i praksis forekommende miserabiliteter. Derfor anden del af spørgsmålet.

Besvarelse (23/2 79):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

I begrundelsen for spørgsmålet henvises bl. a. til de med virkning fra den 1. oktober 1978 gennemførte ændringer af merværdiafgiftsloven. En række ydelser inddroges herved under afgiftspligten. For tilfælde, hvor vederlaget for ydelsen anses for A-indkomst efter kildeskatteloven, rådede der en vis usikkerhed med hensyn til opgørelsen af det beløb, hvoraf A-skat skal beregnes. Statsskatteinspektøret udsendte derfor den 9. januar 1979 et cirkulære, der klargør, at A-skat i

[Ministeren for skatter og afgifter]

sådanne tilfælde skal beregnes af vederlaget eksklusive momsbeløbet.

I øvrigt kan der være grund til at understrege, at en ændret afgrænsning af A-indkomstbegrebet ikke ændrer det omfang, i hvilket der skal ske indkomstbeskatning, men alene har betydning for, hvorvidt den foreløbige skat skal opkræves som A-skat eller som B-skat. Indkomstskat og merværdiafgift svares efter hvert sit sæt særlige regler, og en ændret afgrænsning af A-indkomstbegrebet vil ikke påvirke størrelsen af de skatter og afgifter, der skal svares i tilfælde, hvor der er grundlag for opkrævning af såvel indkomstskat som merværdiafgift.

Jeg finder herefter ikke, at det i spørgsmålet anførte giver grundlag for at søge gennemført en ændring af A-indkomstbegrebet.

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (15/2 79) af:

Dohrmann (FP):

»Har ministeren på grundlag af truslerne om yderligere kæmpeforhøjelser af TV-licensen ændret opfattelse, således at licensen afskaffes til fordel for finansiering gennem reklameindtægter?«

(Spm. nr. 612).

Begrundelse.

Efter fremskridtspartiets opfattelse er det på længere sigt ikke nogen statsopgave at drive fjernsyns- og radiovirksomhed. Da man imidlertid ikke skal bortkaste det beskidte vand, før man har det rene, må vi i en år-række se i øjnene, at Danmarks Radio oprettholdes som statsinstitution.

Dårlig driftsledelse og mangelfuld planlægning bevirker nu, at de i forvejen meget høje licenser skal yderligere forhøjes. Noget sådant må af spørgeren karakteriseres som uanstændigt. Dårlig planlægning, dårlige udsendelser, arbejdsnedlæggelser, overenskomstforhandlinger, prisstop m. m. burde tværtimod føre til hel eller delvis ophævelse af licensbetalingen. Dette kunne i praksis gennemføres ved, at dansk TV i lighed med f. eks. Vesttyskland fik tilladelse til reklameindslag.

Besvarelse (26/2 79):

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Den omtalte forhøjelse af radio- og fjernsynsafgiften befinder sig i øjeblikket på et forberedende stadium i forbindelse med radiorådets behandling af Danmarks Radios budget for 1980. En eventuel forhøjelse af radio- og fjernsynsafgiften giver mig ikke anledning til overvejelser i retning af reklamefinansiering af Danmarks Radio.

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (16/2 79) af:

Voigt (FP):

»Kan ministeren acceptere, at Danmarks Radio har nægtet at advare danske fiskere mod vejrliget i denne for landet så alvorlige iskatastrofesituation?«

(Spm. nr. 616).

Begrundelse.

Det forekommer fuldstændig urimeligt, at Danmarks Radios monopolinstitution nægter at advare folk, der er i livsfare. Jeg går derfor ud fra, at ministeren vil foranledige, at de ansvarlige bliver afskediget.

Besvarelse (26/2 79):

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Fra Danmarks Radio har jeg modtaget følgende redegørelse fra programdirektøren for Radio:

»Danmarks Radio har som institution ikke negligeret sin informationsforpligtelse i den livstruende vejr-situation, heller ikke over for de søfarende.

I vejrmeldingerne den 14. ds. kl. 05.45, 08.45, 11.50, 18.00 og 00.05 gentages i hver udsendelse flere gange udsagnene risiko for overisning og/eller risiko for stærk overisning. Dette sidste bl. a. for Kattegat, Skagerrak og Vesterhavet.

I ismeldingen samme dag kl. 18.15 betones også advarslen mod overisning.

Dagen igennem fremgår det af Radioavisens samtlige udsendelser, at der var udsigt til kuling af varierende styrke og stærk frost. Egentlige og detaljerede kulingsvarsler sendes i nyhedsudsendelserne kl. 06.00, 07.00,

[Ministeren for kulturelle anliggender]

08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.02, 18.30, 21.00, 23.00 og 24.00.«

Det oplyses yderligere, at samme spørgsmål vil blive drøftet i radiorådets møde som programudvalg den 6. marts 1979.

Jeg erindrer om, at § 9, stk. 2, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed giver radiorådet den endelige administrative afgørelse i sager, der vedrører Danmarks Radios programvirksomhed.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om midlertidige statstilskud til visse strukturforbedringer m.m. inden for fiskeriet.

(Lovforslag nr. L 162. Fremsat 2/2 79).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 6 og 7 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om midlertidig statsstøtte til fiskerfartøjers ophør med deltagelse i dansk erhvervsfiskeri.

(Lovforslag nr. L 163. Fremsat 2/2 79).

7) Første behandling af:

Forslag til lov om regulering af fiskeriet.

(Lovforslag nr. L 164. Fremsat 2/2 79).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Svend Andersen (S):

Med de 3 lovforslag, der her er til første behandling, er der lagt grund for en mere langsigtet fiskeripolitik og for et mere reguleret fiskeri. I de betænkninger, der er afgivet af fiskerikommissionen, er der peget på flere forslag til løsninger af de særlige problemer, fiskerierhvervet er ude i. Ét er dog fælles for alle forslagene: de tager udgangspunkt i den situation, at fangstmulighederne for en række fiskearter er begrænsede, og at disse begrænsninger er nødvendige.

Vi ved samtidig, at fiskerierhvervet og beskæftigelsen i fiskeindustrien er af afgørende betydning for de områder i landet, hvor disse

industrier er beliggende, og en styrkelse af fiskerierhvervet i disse områder, hvor hele samfund kan være afhængige af fiskeriet og følgeindustrien, der skabes, er et naturligt led i en lokaliseringspolitik.

Det er på denne baggrund, vi ser de foreliggende lovforslag, og vi er i socialdemokratiet meget tilfredse med, at der nu ved lov om regulering af fiskeriet gives ministeren mulighed for at sikre, at der sker den rigtige erhvervsmæssige udnyttelse af de ressourcer, der er til rådighed i vort fiskeriterritorium. Vi har jo tidligere vedtaget, at de disponible fangstmuligheder skal være forbeholdt erhvervsfiskere, og bestemmelsen om, at ministeren nu kan gøre fiskeri afhængigt af en særlig tilladelse, finder vi er en logisk konsekvens heraf.

I denne reguleringslov vil der nok være ting, der gør, at ministeren får en række bemyndigelser, men det er i lovens § 9 forudsat, at der nedsættes et rådgivende udvalg, der skal bistå ministeren ved administration af loven. Et spørgsmål, der kunne rejses i den anledning, er, under hvilke former det er tænkt at udvalget skal virke i forhold til ministeren og i forhold til de enkelte paragraffer.

Forslag til lov om tilskud til fiskerkuttere, der endeligt ophører med fiskeri i EF-farvand, er også et af de forslag, der har været peget på som et middel til at sikre, at fiskeriet står i et rimeligt forhold til fangstmulighederne, og vi er også enige i, at denne mulighed nu gives.

En naturlig reduktion af fiskerflåden, hvilket har været foreslået fra visse kredse, vil efter vor opfattelse få urimelige konsekvenser for dem, der tilfældigt rammes af en udelukkelse fra fiskeriet.

Forslaget om tilskud til ophugning af fiskerkuttere har nok en negativ side, og jeg ville da heller ikke være så begejstret for dette forslag, hvis der ikke samtidig forelå det positive forslag om at give tilskud til visse strukturforbedringer inden for fiskeriet. Begrænsninger på fiskearter som torsk og sild gør det nødvendigt, at der gøres en indsats for, at fiskeri efter andre og ikke tidligere udnyttede fiskearter øges til gavn for beskæftigelsen i forarbejdningsindustrien.

Vi er derfor i socialdemokratiet meget positive over for denne form for støtte, der jo har til formål at fremme erhvervet, og jeg vil